

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 40—
za en mesec 3,50
za Nemčijo celoletno . . . 45—
za ostalo inozemstvo . . . 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 38—
za en mesec K 3—
V upravi prejemov mesečno . . 2,50
Sobotna izdaja:
za celo leto K 8—
za Nemčijo celoletno . . . 10—
za ostalo inozemstvo . . . 13—

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna pettivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredne nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Pretekli teden.

Dne 12. t. m. sta se v nemškem glavem stanu sestala cesar Karel in cesar Viliem. O tej priliki se je obnovila in poglobila zveza z Nemčijo. — Dne 16. maja sta cesar Karel in cesarica Zita odpotovala v Sofijo, da obiščeta bolgarskega kralja, od tam pa v Carigrad na obisk turškega sultana. — V Pragi so se pretekli teden ob priliki 50letnice Narodnega divadla vršile velike slavnosti. K slavnostim je odpotovalo tudi lepo število Jugoslovancev. — Vlada doslej še ni izdala naredbe glede razdelitve Češke v okrožna glavarstva. — Hrvatski sabor se je zopet sestel. Frankovci so predlagali Mažarom, naj mažarska vlada razpusti sabor in nastavi komisarija. Ta predlog sta podpisala dr. Frank in dr. Horvat. Original je pokazal v hrvatskem saboru sam ban. — Binkoštni teden se je izvedla politična organizacija S. L. S. v Ljubljani. — Ministrski predsednik Seidler je povabil načelnika Češkega svaza Staneke in podnačelnika Tusarja na pogovor. Imenovana sta odgovorila z dopisom, v katerem sta izjavila, da se pogovorov nočeta udeležiti. — Nemški »Volkstag« v Mariboru, za katerega so Nemci tako zelo agitirali, je izpadel razmeroma precej klaverno. — Dunajski občinski svet se je izrekel proti jugoslovanskim zahtevam. — Ruski listi so poročali, da namerava Turčija anektirati Krim. Ukrajinci so vsled tega zelo razburjeni. — Dunajski Jugoslovani so 13. t. m. najslavesnejši proslavili spomin velikega hrvaškega pesnika in glasnika jugoslovanskega edinstva Petra Preradovića. — Radi slabe prehrane je te dni stavkala v Gradcu in okolici 12.000 delavcev. Tudi v Pulju so delavci stavkali. Stavke so končane. — Na boljših pretekli teden ni bilo posebno važnih dogodkov. Italijani so na Monte Cornu z močnim napadom zasedli neko malo postojanko. Sicer so se vršili le posvedovalni boji, posebno v zraku. Nemški cesar je v svojem govoru v Aachenu izjavil, da gre na zahodu dobro, vendar pa je treba potrpljenja.

Praznik Češke.

Praga, 16. majnika 1918.

Včeraj je poteklo 50 let, odkar je bil položen temeljni kamen za češko narodno gledališče. Praga se je odela v praznično obleko, cela Češka, vse Slovanstvo zre danes na velevažni zgodovinski dan, ko si podajajo bratski narodi o priliki velikega kulturnega slavlja Češke roko. Toda ne samo slovenski narodi. V Prago je došlo pod vodstvom južnotirolskega poslanca dr. Concija tudi 17 Italijanov. Skupni cilji, skupna pota nas vežejo in vodijo proti skupnemu sovražniku. Vihar je šel mimo nas, zdelo se je, da uklonijo močeni hrasti orjaki svoje glave, da bodo onemogli pred nasilstvom in brezpravjem. Toda vihar je prešel. Trpeči, tlačeni narodi dvigajo svoje glave in iščejo oddiha in razmaha na kulturnem in političnem polju, pričakujejo zlate solnce svobode in odrešitve, ki ni več daleč. Zvestoba za zvestobo, kri za kri. Narodi, ki se zbirajo te dni v Pragi, so preživeli svojo krizo, ti narodi morajo doseči svojo lepšo bodočnost. Dan robote je minil.

V stolnem mestu češke kraljevine, v zlati Pragi vre in kipi. Vihar navdušenja

je prevzel tisočglave množice, ki so prišle iz vseh delov krone sv. Vavla na ta velik praznik češkega naroda. Prišli so Slovaki s svojim pesnikom Hviezdoslavom na čelu, da pokažejo, da so s Čehi ena sama velika nerazdeljena celota. Posebno številno so zastopani pa Poljaki in Jugoslovani. Poljaki so poslali svoje najodličnejše politične in kulturne bojovnike iz vseh poljskih zemlja v Prago, da pokažejo, kako čuti poljski narod z bratskim češkim narodom, kako se zaveda bratske solidarnosti. Besede, ki so jih govorili v Pragi zastopniki poljskega naroda, pričajo dovolj jasno, kakšno je pravo razpoloženje med Poljaki.

Jugoslovanski narod je poslal svoje zastopnike v Prago kot brat k bratu. V skupnem boju smo si utrdili prijateljske medsebojne vezi. Ni je sile danes več, ki bi nas razdvajala in razdružila. Skupno se bomo bojevali, skupno zmagali ali umrli. Ali svoboda ali smrt — druge poti ni. In nemška nestrpnost in nasilje sta precej pripomogla, da smo se tako tesno naslonili Čehi in Jugoslovani eden na drugega.

Prišli so Slovenci, Hrvati in Srbi. Zastopane so po številnih zastopnikih Ercegovci, banovina, Dalmacija in Isira. Kdo presteje imena. Posebno častno so zastopani Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin. Bela Ljubljana je sama poslala krog 70 zastopnikov. Prišli so zastopniki Štajerske, krog 60 po številu, ter sedem koroskih Slovencev pod vodstvom urednika Fr. Smodeja ter zastopniki iz cele Slovenije. Slavlja so se udeležile razen šusteršičeve skupine vse slovenske politične stranke in vsa važna slovenska kulturna društva in korporacije po svojih zastopnikih. Vožnja v Prago je bila velik zmagoslavni pohod. Na Dunaju je pozdravil v hotelu Astoria jugoslovanske goste posl. František Stanek, ki jih je spremljal skupno s poslancem Tomasekom na poti v Prago. Prvi Slovenci so prispeli v Prago že v ponedeljek in torek. Večina je prispela šele v sredo s ponočnim brzovlakom. Na poti je češko ljudstvo viharno pozdravljalo jugoslovanske goste. V Taboru je pozdravil Jugoslovane mestni zastop. Zahvalil se je za pozdrav zagrebški župan dr. Srkulj. Češke dame so obsipavale vlak s cvetjem. Ko je došel vlak pozno v noči v Prago, ga je pričakovala na kolodvoru tisočglava množica. Manifestacije so trajale celo noč.

Toda še pred prihodom glavne skupine slovenskih gostov je priredila v sredo zvečer češka statopravna demokracija na čast slovenskim gostom slavnostni večer v prostorih Meštanske besede. Govorili so dr. Fahrli, urednik F. Sis, dr. Kramar, Stepan Radič, poljski socialistični poslanec Moreczewski ter češki poslanec Kalina.

× × ×

Današnje slavnosti.

Toda višek slavnosti je bil danes v Pantheonu češkega muzeja. Kot predpravo k temu zborovanju je priredila češka socialna demokracija shod v prostorih produktivne borze, katerega se je udeležilo krog 5000 ljudi, med temi tudi zastopniki poljskih in jugoslovanskih socialistov. V imenu Poljakov je govoril poslanec Moreczewski, v imenu hrvatskih in srbskih socialistov sodrug Šmitran iz Sarajeva, v imenu Slovencev pa sodrug Ant. Kristan. Po zborovanju so odšli socialisti v skupnem sprevedu k zborovanju v Pantheon, ki se je pričelo ob 11. dopoldne.

Slavnosti v Pantheonu.

Slavnostno zborovanje v Pantheonu je bilo zelo sijajno. Zadonele so fanfare iz Smetanove opere »Libuša«, pevci so pa zapeli pesem »České jaro«.

Govor dr. Kramarja.

Dr. Kramar je najprej prisrčno pozdravil zastopnike raznih narodov, posebno Jugoslovane, ki korakajo skupno s Čehi v borbi za skupne cilje. Prisrčno je pozdravil tudi italijansko zastopstvo.

V nadaljnjem govoru je poudarjal, da se vrši proslava petdesetletnice Narodnega divadla ravno v času, ko hoče vlada razkosati Češko. Vendar to Čehov ne bo oviralo, da se ne bi še nadalje bojevali za svoje narodne pravice.

Nato je govornik opisoval zgodovino in razvoj češkega gledališča. Ko se je leta 1868. polagal temeljni kamen Narodnega divadla, se je to med drugim slavilo tudi kot vstajenje češkega narodnega in državnopravnega programa. Sledili so politično temni časi za češki narod. Nikdar pa niso Čehi obupali nad svojo bodočnostjo, nikdar niso omagali v svoji borbi za svoje pravice, za svojo narodno, kulturno in gospodarsko samostojnost. In Čehi bodo nadaljevali svoj boj. Čehov se ne bode zadovoljilo s tem, kar se jim iz milosti dovoljuje. Živeti hočejo lastno narodno in kulturno življenje; brez tujega varstva hočejo delovati za svoje ideale svobode in pravičnosti. Kakor pred 50. leti ob polaganju temeljnega kamna Narodnega divadla je češki narod tudi danes edin in enodušen brez ozira na koristi posameznih političnih strank. Močan stoji češki narod pred svetom, pripravljen, da si ustvari boljšo usodo v bodočnosti. Češki narod ne bo poginil. Zlata slovenska Praga bo zopet zablestela v kraljevskem sijaju in bo zopet predstavljala svobodnega in slavnega češkega naroda.

Govoru dr. Kramarja je sledilo gromovito priitjevanje. Za njim je govoril češki pisatelj Alojzij Jirasek, ki je v dolgem govoru slikal petdesetletno delovanje in življenje češkega naroda ter njegaj razvoj od onih časov, ko se je položil temeljni kamen Narodnemu divadlu. Svoj govor je zaključil z upanjem, da otvarja

današnja slavnost vrata boljši bodočnosti in neoviranemu razvoju naroda.

Zastopnik Slovakov.

Besedo je dobil govornik Slovakov pesnik Hnjezdoslav. Ko je starček v visokih letih stopil na oder, je nastala splošna tišina. Govoril je v slovaškem jeziku. Pravi, da ne prihaja kot zastopnik slovaškega naroda. Zato ne zadostuje njegove sile. Prišel je kot skromen edinec, da izroči skromne pozdrave ogrskih Slovakov, ki tvorijo skromno vejo na slovaškem drevesu. Ta skromna slovaška veja in močna češka veja na našem drevesu sta si tako blizu, a žal, danes tako daleč. Skromna slovaška veja pozdravlja močeno češko vejo. Vsak list na obeh vejah našega naroda je zavrt v plamen ljubezni in navdušenja. Pozdravljamo se in si odzdravljamo listi na obeh vejah našega naroda.

Starega slovaškega pesnika so, ko je zapuščal govorniški oder, navdušeno pozdravljali.

Pozdrav Poljakov.

Slavni poljski pesnik in pisatelj, profesor na Ivojskem vseučilišču, Kasprovicz je nato govoril v imenu poljskega naroda. Povdarjal je, da vežejo poljski in češki narod nerazrušljive vezi ljubezni in bratstva. Dokaz temu je, da je poljski narod poslal na to slavlje v Prago zastopnike vseučilišča, akademije in svojih kulturnih in narodnih ustanov. Oba naroda imata skupno voljo, da z združenimi silami uresniči svoje skupne narodne ideale. Toda med nami ni vseh Poljakov, manjkajo Poljaki s Poznanjskega in iz Ruske Poljske. Toda odsoni so samo telesno, v duhu pa so z nami. Skupni naši sovražniki store vse, da se ne bi utrdile vezi, ki vežejo češki in poljski narod. Toda vse sovražne nakane so zaman. Poginil ne bo ne češki, ne poljski narod. Tudi vojna ne bo prinesla pogina. Še nekaj višjega je, kakor je vojna, to je človeško stremljenje in upanje v boljšo bodočnost. Na svobodo in pravičnost. Govornik je prepričan, da bosta češki in poljski narod v tem zmislju in v tem stremljenju zmagala.

Govoru je sledilo navdušeno priitjevanje. Od vseh strani so doneli pozdravni klici na Poljake.

Zastopnik Italijanov.

Italijanski državni poslanec Conci se je najprej zahvalil za veličastni sprejem. Vsi zastopniki Italijanov so bili presenečeni od prisrčnega sprejema, ki jim ga je priredil plemeniti češki narod. Nobena stvar ne more narodov bolj zblížati, kakor skupna žalost, nič ni zblížalo češkega in italijanskega naroda bolj, kakor nasilje in preganjanja, izvršena nad obema narodoma. Toda vse nasilje in zasledova-

LISTEK.

Stiki Čehov z Jugoslovani.

Zgodovinski drobci. Spisal P. Bohinjec.

Ko so se naselili razni slovenski rodovi po sedanjem Češkem, niso bili združeni v eden narod. Ko pa so divji Avari jeli upadati in ropati po čeških in moravskih deželah, tedaj je nastopil mož po imenu Samo, organiziral češko ljudstvo in čez leto dni (623) je nabral že toliko vojakov, da je planil nad Avare in jih prepodil iz Češke in Moravske nazaj na Ogrsko. Hvaležni narod ga je izvolil (627) za kralja, ki je vedno bolj širil in utrjeval svoje kraljestvo ter ustanovil prvo slovansko državo. Frankovski kralj Dagobert ni rad gledal okrepitve slovanske države in je naposled napovedal Samu vojsko. Ali Samo ga je (630) tudi tega popolnoma potolkel pri Vogastogradu in širil nemoteno dalje svojo državo. Pridružil se mu je srbski knez Dervan, pa tudi sosedni Slovenci današnje Avstrije, Štajerske in Koroke, tako da se je raztezala Samova zaadno-slovanska država od Krkonoških gor na doli do Jadranskega morja. Slavni

kralj je vlagal 35 let († 658), je imel kot pagan 12 žena, 22 sinov in 15 hčera, vendar nobeden njegovih naslednikov ni bil zmožen, da bi se obdržal na očetovskem prestolu.

V devetem stoletju spet najdemo Moravsko kot dobro utrjeno državo. Knez ji je bil Mojmir, ki je stoloval na Velehradu in bil že kristjan. Kralj Ludovik »Nemški« je pisano gledal lepo razvijajočo se slovansko državo, a ker si je ni upal premagati, je podkupil Mojmirovega sinovca Rastislava, ki je zasedel knežjo stolico pod vrhovno oblastjo nemškega kralja. (846). Ali Rastislav je kmalu čutil teški nemški jarem ter je iskal prilike, da bi se ga otresel. Zidal je gradove in sklepel prijateljske zveze s sosednjimi slovanskimi knezi. Kralj Ludovik je hotel preprečiti njegove nakane in je l. 855. prišel z veliko armado na Moravsko, a brez uspehov. Rastislav pa je dalje utrjeval svojo državo. Kot bister mož je izprevidel, da je treba njegovemu narodu učiteljev, ki bi razlagali Kristusov nauk v domačem jeziku in tako bolj utrdili ljudstvo v verskih resnicah in pravi krščanski omiki. Zato se je obrnil do svojega prijatelja grškega kralja Mihaela, naj bi mu preskrbel blagovestnikov, ki bi bili zmožni slovanskega jezi-

ka. Rastislavu sta se v ti prošnji pridružila tudi njegov sinovec Svetopolk, knez nitranski in Kocelj, knez podravski.

Tako sta prišla sveta brata, Konstantin in Metod, na Moravsko leta 863. Takoj sta započela svoje delo z velikim uspehom, uvedla slovansko bogoslužje in pripravljala pot slovanski — moravsko-panonski — nadškofiji. Rastislavovo veselje je rastlo, pa tudi njegova slava in moč. Nemci mu niso mogli do živga. Ali nitranski knez Svetopolk je zavidal svojega strica, se zvezal s sinom nemškega kralja Karlmanom, vzel njegovo hčer Adelhajdo za ženo in dal zvijačno ugrabiti svojega strica, ki je prišel Nemcem v roke (870). Karlman je dal Rastislava kot vojvoda Karantanije oslepiti in zapreti v samostan, se polastil Moravske, sv. Metoda odpeljal in izročil nemškemu škofom, a tudi Svetopolka pahne v ječo. Toda Moravci niso dolgo časa prenašali nemškega jarma. Upri so se. Karlman poveri svojo armado Svetopolku, ki naj jo pelje proti Moravcem. Svetopolk je prišel na Moravsko, se zvezal s svojimi rojaki in popolnoma z njimi potolkel nemško armado. Tako je Svetopolk zasedel moravski knežji prestol. Karlman je poslal drugo vojsko na Svetopolka, ki se je med tem zvezal s

Čehi, sprejel spet sv. Metoda, najbrž vzel za ženo sorodnico češkega kneza Bořivoja, se uspešno boril proti Karlmanu, ki je naposled moral prositi Svetopolka za mir v Forhajmu (874). Ker je takrat umrl Kocelj, panonski knez, ki je bil Svetopolkov sorodnik, je moravski knez zavladal tudi slovanski Panoniji. Svetopolk je povzdignil z orožjem in trdno voljo svojo državo do tolike moči, kakršne ni imela ne prej ne poslej. Obsegala je današnje Moravsko, Češko, velik del Nizje Avstrije, nekaj Bavarske in Saške, del Galiske, pa Panonijo do Drave. Svetopolk je bil moder in prekanjen državnik, vendar je napravil veliko napako, ker ni hotel umeti in upoštevati moči duhovnih vezi, ki bi trajno okrepile njegovo državo, ker ni imel zmislja za cirilo-metodijsko idejo, vezal se je z nemškimi duhovniki, preganjal slovansko bogoslužje in po smrti Metodovi (885) je na poziv in svet svoje žene, nemške Adelhajde in njenega varovanca Vihinga, škofa nitranskega, zapodil vse Metodove učence iz Moravske. Časi je bil Gorazd, odločen od papeža za Metodovega naslednika, nadškofa moravsko-panonskega. Svetopolk je umrl 894, njegovi trije sinovi so se jeli pripraviti, nemški cesar Arnulf je ta preprič gojil in povzročil, da so Mažarji

nje ne bo imelo drugega uspeha, kakor da utrdi in zjekleni oba naroda, ki sta zaprisegla na svoj čisti besede: »Zlomiti nas morete, ukloniti ne!« Ko sem videl, kako se je češki narod združil v eno falango za svoje trdne moze, ki so pretrpeli krivična zasledovanja, sem se zavedel: Ta narod ne more poginiti. Ta narod bo v svoji sveti stvari zmagal! Iskrena moja želja je, da bi se to zgodilo in sicer v najkrajšem času. Češki lev naj bi kmalu mirno zrl v bodočnost po svojem zmagoslavju.

Govornika so pri vsakem stavku prekinjevali z navdušenimi medkllici in pritirjevanjem. Ob koncu govora so mu z vseh strani častitali.

Pozdrav Slovencev.

V imenu slovenskega odposlanstva je živahno pozdravljen govoril ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar. Izvajal je: V teh prostorih, kjer se je že dostikrat zbiral cvet češkega naroda, so zbrani tudi danes najodličnejši zastopniki in zbran je tudi danes venec najnavdušenejših zastopnic Vašega naroda. Mi z juga pa smo se vam pridružili kot najzvestejši Vaši zavezniki, in naše oči so očarane od tega, kar so videli, in naša srca trepetajo od tega, kar so čula!

Čuli smo pravkar, kako so se po tem svetišču razlegali mogočni akordi visoke pesmi o kulturi našega ljubljanskega in vzornega češkega naroda. Donela je pesem o pravi kulturi, katera oblažuje, katera prestvarja, katera dviga iz močvirja posameznika, kakor cel narod. To pesem so nam peli trije najboljši Vaši možje, ki naj mi dovolijo, da jim v imenu slovenskega juga izrečem toplo zahvalo, da nam je bila dana sreča, prisostvovati temu zmagoslavju češke kulture.

Mi z juga radi prihajamo v zlato Prago. In kadar prihajamo, občutimo prav globoko, koliko ste nam bratje Čehi s svojo kulturo že pomagali. Mi smo najzvestejši zavezniki svojemu češkemu bratu, pa smo tudi češkega naroda verni, pazljivi in smelo rečem, zelo nadarjeni učenci. V teh časih, ko hočejo iz naših kosti, iz naših mrtvaških glav graditi nemški most preko naše zemlje do Adrije, prihajamo k vam. Nekdaj so zahajali v bitke vitezi, ki so bili z železno verigo prikovani drug na drugega. Taka železna veriga veže sedaj viteški češki narod z narodom z juga, tako da pademo, če ste padli vi, a tudi mi zmagamo, če ste zmagali vi!

Besedam dr. Tavčarja je sledilo nepopisno navdušenje. Kakor bučanje valov so odmevali klici: Živela Jugoslavija!

Za ljubljanskim županom je govoril

zagrebški župan Srkulj,

ki je poudarjal, da so se Jugoslovani mnogo naučili od Čehov. Čehi so poslali v svojih buditeljnih šafafiku in drugih učitelje tudi Jugoslovane. Jugoslovani so se učili spoznavati, da so desnica Jugoslovani Srbi, levica pa so Slovenci. Jugoslovansko kri pa vežejo močne žile s severom, s Čehi in Poljaki.

Pozdrav Srbov.

Bivši predsednik bosanskega sabora Vojeslav Šola je pozdravil zborovalce v imenu srbskega naroda, ki izrablja vse svoje sile v obrambi proti zasledovanju, a je pripravljen podpirati češki narod v njegovih težkih bojih za samostojnost.

Govoril je še češki pisatelj Krejčí o kulturnem pomenu Narodnega divadla za ves češki narod. Ko je predsednik Češkega svaza Stanek še enkrat pozdra-

vil vsa došla odposlanstva in se zahvalil vsem udeležnikom, so začeli zborovalci odhajati na trg, kjer je iz desetstisoč in desetstisoč grl donela himna: »Kde dumov můj.«

Slavnostni obhod.

Po shodu v Pantheou so tisočglave množice premijale slovanske goste do hotela »U zlate husy«. Razvil se je zmagoslavni pohod po mestu. Na čelu spreveda so korakali češki skauti, za njimi pa češko ženstvo v narodnih nošah. Slovanskim gostom so prirejali Čehi viharne ovacije. Slovani so odgovarjali s klici: »Živel češki narod!« Pred vzhodom v hotel se je zahvalil za slavnostni sprejem hrvatski pesnik Ivo Vojnović. Množica je pela jugoslovanske, češke in poljske himne. Raz balkon hotela so nagovorili množico saborski poslanec Radić, poljski poslanec Tetmajer, dr. Kramar, poslanec Fr. Stanek, urednik Šis ter italijanski poslanec Conci. Na balkonu se je pokazal tudi slovaški pesnik Hviezdoslav, katerega je množica viharno pozdravljala. Množica je manifestirala na Vaclavskem trgu do sedme ure večer. — V Riegrovih nasadeh na Zofine, na Petrine so se vršile ljudske slavnosti.

Danes zvečer so se vršile v praških gledališčih slavnostne predstave. V Narodnem divadlu se je pela opera »Libuša«. Po končani predstavi so nagovorili ljudstvo z lože zastopniki Jugoslovancev in Poljakov ter več čeških poslancev. Manifestacije se nadaljujejo.

Jutri, v petek, se vrši v »Obecnem domu« slavnostni večer, na katerem sodelujejo poleg odličnih čeških umetnikov tudi E. Destinova, Ed. Vojana, Jaroslav Kocian ter češki kvartet, Češka filharmonija in pevski zbor praških učiteljev.

Nemške kolonialne zahteve in načrti.

Nemčija potrebuje na leto 1¹/₂ milijona ton oljnatih sadežev in vrhu tega 534.000 ton oljnatih tropin. Domači proizvod so za časa vojne dvignili na 70 do 80 tisoč ton. Iz Rusije, Rumunije in Turčije so dobivali pred vojno 120.833 ton oljnatih sadežev. Lastne kolonije v Južnem morju so jim dajale 28.000 ton, Kamerun 16.000 ton, Togo 11.640 ton in Vzhodna Afrika 18.862 ton. Vse to niti iz daleka ne pokriva potrebščine. Nemci si hočejo v bodoče zagotoviti popolno gospodarsko neodvisnost ter so odločeni boriti se z vsemi silami za to, da dobe v svoje roke ozemlja, ki jim bodo takoj dobavila zadostno množino oljnatih sadežev. O tem piše Emil Zimmermann v »Vossische Zeitung« dne 16. aprila 1918:

V eni prejšnjih dob vojne sem zopet in zopet opozarjal na belgijski in francoski Kongo in na bogate šume oljnatih palm v belgijskem Kongu. Kolonija je izvozila l. 1912. komaj 6800 ton palmovih jeder, leta 1916. pa — potem ko so začeli z velekapitalističnim izkoriščanjem s stroji — že 22.380 ton. Kamerun je zelo bogat na oljnatih palmah, skoraj tako bogat kakor sedna Nigerija; njegov izvoz se je dvignil l. 1913. nad 20.000 ton. Če bi dobili le Kamerun in ozemlja Konga, bi mogli nedvomno takoj izvoziti iz njih po 60.000 ton palmovih jeder in 10.000 ton palmovega olja na leto, v petih pa dvakrat toliko. To je zelo previden račun. Ako prištejemo k temu še oljate sadeže Toga, Vzhodne Afrike in Južnega morja, bi razpolagali po vojni takoj s 120.000 tonami, ki bi se tekom petih let s pomočjo strojev povišale na 220.000 do 250.000 ton. S

Rudolfa Habsburškega za nemškega cesarja. Ta je hotel imeti od češkega kralja povržene dele, Avstrijo, Stajersko, Koroško in Kranjsko in znikati stare pravice češkega kraljestva. Vsled tega se je unela vojska in v bitki pri Suhih Krutih je pal Otakar, izdan po poveljniku Miloti, kot pravi junak.

Tako je bila spet pretrgana vez med severnimi in južnimi Slovani. Kakor je nekdanj Rastislav izdal Mojmira. Svetopolk Rastislava, tako zdaj Milota Otokarja.

Z Luksenburžanom se je začela nova doba v češki zgodovini, posebno slaven je bil Karol IV. (1346—78), ki je bil obdarovan z najlepšimi zmognostmi, je skrbel za telesno, blagostanje svojega naroda, pa je spoštoval tudi narodne pravice. Da bi zajezil naraščajočo moč Habsburžanov na jugu, se je zvezal z oglejskim patrijarhom Bertrandom (1334—50). Pospeševal je vzajemnost Jugoslovancev s Čehi, hotel ustanoviti s svojim bratom Nikolajem, oglejskim patrijarhom, univerzo v Čedadu, poskusil pridobiti za Rim razkolne Slovence (Dušana srbskega), za kar se mu je zdelo najprimernejše sredstvo slovensko bogoslužje. Zato je prosil papeža Klemenca VI., da bi smel vpeljati glagolico v vseh jugoslovanskih krajih; toda papež mu je dovolil v Pragi samo v samostanu Emavs. Luksenburžani so posedali oglejsko stolico od 1350 do 1394.

tem bi se vsekakor dalo gospodariti. Kajti domovina in sosedne evropske dežele bi dale 300.000 ton; Argentinijska bi nam potem pač tudi poslala svojih 300.000 do 500.000 ton lanenega semena, Nizozemska Indija pa svojih 50.000 ton kopre. Od Anglosasov bi bili neodvisni.

To je bilo v prejšnjem stadiju vojne, ko smo še vedno računali na to, da bodo Anglosasi po izpadu vzhodne fronte pripravljeni za pameten mir. Z nadaljevanjem vojne, ki je v vojaškem oziru brezupno, so pa pokazali, da hočejo doseči naš gospodarski poraz. Zato moramo iz naše vojaške premoči brezobzirno izvajati posledice. Po nadaljnjih velikih dogodkih na zapadu se naše kolonialne zahteve nikakor ne smejo več omejevat na belgijska in francoska ozemlja Konga in opozarjam, da je l. 1913. izvozila Nigerija 175.000 ton palmovih jeder, Sierra Leone pa skoraj 50.000 ton; Nigerija je razen tega dobavila 83.000 ton palmovega olja. Nigerija, Kamerun in ozemlja Konga morejo takoj dobaviti nad 300.000 ton palmovih jeder in palmovega olja. Ne da bi preveč posegali v francoske koristi v Afriki, se da ustanoviti nemška kolonialna država v Srednji Afriki in v Južnem morju, ki bi nam takoj mogla dobaviti 400 tisoč ton oljnatih sadežev, v doglednem času pa milijon ton in več. Tako bi bili v važni preskrbi z oljnimi surovinami domalega sami svoji.

Danes ta kolonialna država še ni popolnoma trdno v naših rokah; toda počakati moramo bodočih dogodkov in potem bomo govorili dalje. Potem bomo pretresali tudi vprašanje kako bi varno zvezo te kolonialne države z domovino trajno zagotovili. V nemško-irski družbi je pl. Stamm iz zunanjega urada nedavno govoril o tem, da bi svobodna Irska pomenjala svobodo morja; nemška zveza s svobodno Irsko pa bi zvezo Nemčije z njenimi afriškimi kolonijami trajno zavarovala.

Potem sem pa opetovano opozarjal na to, da bodo v nepredelani bodočnosti vozile železnice s severnega obrežja Afrike do srca črnega kontinenta. Pot v našo afriško kolonialno državo bi šla potem preko Avstrije in Italije in treba bi bilo zavarovati le pomorsko pot Dubrovnik — Benghasi ali celo le kratko progo Tripolis — ali Tunis — Sicilija. Dalje bi morali trajno zagotoviti zvezo Perzijski zaliv — Vzhodna Afrika ali Aden — Vzhodna Afrika; razen tega mora igrati svojo vlogo v nemško-turški zvezi tudi Abesinija. To se da doseči, če ima nemška afriška država, ki je vojaško nepremagljiva, brodogradne postaje v Indijskem oceanu in svojo mornarico.

Vprašanje zveze Nemčije z njeno kolonialno državo tudi v vojni se mora rešiti in se bo tudi rešilo.

S tem, da bi nas velika afriška kolonialna država s svojim odložiščem v Južnem morju v zadostni meri preskrbela z oljnimi surovinami in nam tako zagotovila zgradbo našega domačega gospodarstva na njegovem kmetijskem temelju, je brez ostanka doprinešle dokaz o njeni nujni potrebnosti. Brez take kolonialne države nimamo zadosti oljnatih sadežev in tropin za našo živino in naši pridelki, naša preskrba z mlekom, mastjo in kožo ni zadostno zavarovana. Toda vprašati moramo, ali nam more dati tudi predilnih snovi.

Vzhodna Afrika je izvozila 1913. leta 2192 ton bombaža, piščih 21.000 ton omajene konoplje in odpadkov; Togo 472 ton bombaža, Nova Gvineja 21 ton omajene konoplje. To so drobtinice, ki za našo preskrbo nimajo pomena. Ravno tako malo bombaža in drugih vlaknin dobavijo ozemlja Kongo, Kamerun, Nigerija in afriška zapadna obala. In pričakovati ne smemo — če ne dobimo morda Egipta —, da bi nas mogla naša afriška kolonialna država kdaj le za silo preskrbovati s predilnimi snovmi. Svojih 450.000 do 500.000 ton bombaža, ki smo jih potrebovali pred vojno, moremo dobiti le iz Amerike, Indije in Egipta.

Vendar opozarjam na to-le: Ko so vsled ameriške secesijske vojne ameriške bombažne dobave prenehale, so v šestdesetih letih prejšnjega stoletja cene bombaža dosegle strahotno višino, se je vdomačilo pridelovanje bombaža v Prednji Aziji ter je končno doseglo višino 60.000 ton. Nedvomno se bo po vojni pridelovanje hitro zvišalo tudi v nemški kolonialni državi in v nekaj letih poskočilo na 30.000 do 40.000 ton. Veliko si smemo obečati tudi od uporabe vseh mogočih rastlinskih vlaknin tropične Afrike. Vendar vse to še ne bo zadostovalo in naša tekstilna industrija se v doglednem času ne bo mogla oprostiti anglosaških virov. Zelo važno je za enkrat za nas pridelovanje lanu in konoplje na Ruskem, v Rumuniji in obrobni državah; ta uvoz bomo morali zvišati in razen tega računati z manjšimi bombažnimi množinami iz Prednje Azije. Vendar bi bilo zanašati predilno industrijo izredno važno, da bi imeli svojo lastno, čeprav majhno produkcijo bombaža. Položaj za dosego tega cilja je ugoden. Vojne priprave Združenih držav so pritegnile mnogo črpecev iz južnih držav v industrijske severne države; pridelovalcem bombaža

na jugu manjka rok, produkcija je nazadovala in pritisk ameriškega monopola je težji nego kdaj. Tu bi bilo čisto dobro, če bi imela dežela, kakor je Nemčija, lastno majhno rezervo v ozadiju in ta rezerva se da pod pritiskom nezadostne preskrbe preje ustvariti nego pred vojno v očiščeni tedanjim nizkim cenam bombaža.

Nato govori pisatelj o kolonialni dobavi bakra, kavčuga, kakao-a, kož, ovčje volne, žlahtnega lesa in strojil ter zaključuje.

Iz velike afriške kolonialne države ne moremo dobiti vsega, toda zelo veliko; predvsem pa nam more zagotoviti dobavo oljnatih sadežev in s tem temelj našega gospodarstva.

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 15. maja.

Naši Nemci in posilnenci so valed tako sramotno ponesrečenega »Volkstaga« minulo nedeljo silno poparjeni. Že na shodu samem ni bilo nikakega navdušenja. Bilo jih je pač premalo, da bi se bili mogli medsebojno ogreti. To malo število pa je moralo uplivati še bolj depnimajoče. Tudi sicer se je čulo na shodu in po shodu marsikako trpko. Kaj nam treba teh hujškarij, so govorili meščani, naj bi rajši preskrbeli, da bi dobili kaj jesti.

Slovenci bi bili igraje razbili shod in menda so Nemci tudi sami pričakovali kaj takega. Toda mi nimamo nikakega povoda, da bi Nemce ovirali v njih zborovalni svobodi. Mi se ne bojimo resnice, pa tudi laži ne, ker ima laž tudi v narodnopolitičnih borbah kratke noge. Počasi že spozna tudi nemško ljudstvo resnico. Nemci so brzkone pričakovali, da jim razbijemo shod in s tem bi bili dali vladi lep povod, da bi bila v bodoče prepovedala vse nemške, kakor slovenske shode. Tako pa sedaj vlada ne bo več mogla braniti niti nam shodov pod milim nebom, kar je dosedaj vedno prepovedala. Kar je dovoljeno Nemcem, mora biti tudi nam! Klaverni potek in konec mariborskega »Volkstaga« nam je koristil več, nego nam bi bil koristil naš lastni shod. Šele sedaj se je dognalo, da so imeli za Miklavžev večer v kazini bele štruce, ki jih je dobavil mlinar in pek Scherbaum. Zato je bil seveda kruh, ki ga mora jesti ostalo prebivalstvo, toliko slabši. Značilno je tudi, da je Scherbaum poklonil dr. Oroslu kot ženitovanjski dar vrečo fine bele moke. Toda ta moka je imela svojo posebno usodo. Hlapec, ki je imel nalog, da moko zapelje na stanovanje dr. Orosla, se je zmotil v vratih in je odložil moko v nepravilni veži. Končno je dragoceno darilo vendarle došlo na svoj pravi naslov, a pravijo, da je to stalo Scherbaumu drugo vrečo moke. Vendar za danes dosti. Morda se pa o priliki še povrnemo na to zanimivo vrečo Scherbaum-Oroslove moke.

Sicer je pa splošno znano, da se v Scherbaumovi pekarni peče še vedno vsakovrsten bel kruh, ki je namenjen njemu in njegovim prijateljem. Razni botri in strici pa skrbijo zato, da se mu ničesar ne zgodi.

Okrajno glavarstvo je začelo proti kmetom zelo strogo postopati radi oddaje mleka, masla in masti. Vsi oproščeni kmetje bodo morali pomagati pri zbiranju mleka, ali pa bodo poklicani pod orožje.

Tukajšnja prekaljevalca Wögerer in Welle sta prišla v kazensko preiskavo, ker sta pošiljala za Maribor namenjeno meso izven dežele. Oba sta premožna moža. Wögerer je celo milijonar in vendar sta iz same pohlepnosti po še večjem dobičku odtegovala svojim someščanom namenjeno meso. Gre se za več vagonov blaga, ki je šlo na Kranjsko, Primorsko in na Dunaj. Mi smo gotovo zadnji, ki — posebno bratom na jugu — ne bi privoščili prekaljenega mesa ali drugih živil, ki jih morda dobe od nas. Toda ne gre zato, temveč za načelo, za vest in poštenje, ki izginja med trgovci in obrtniki vedno bolj. S takimi nepoštenimi manipulacijami se blago neprimerno draži, a pomagano je s tem le nekaterim najpremožnejšim, dočim se položaj širokih ljudskih plasti tu in tam še bolj poslabša. Zato bi taki ljudje pač zaslužili brezobzirno kaznen.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO POROČILO.

Dunaj, 17. maja. Uradno. Na italijanski bojni črti se je bil mestoma živahen boj s topovi.

Italijani in Francozi so napadli v Albaniji naše gorske postojanke med rekama Osumom in Devolijem. Izvzemši neznanega ozemlja, katerega je pridobil zahodno od Korice sovražnik, smo ga povsod odbili.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, 17. maja. Uradno. Neki sovražni monitor je obstreljeval Ostendo in je zadal prebivalstvu znatne izgube. Na bojnih črtah se je pomnožilo streljanje le v nekaterih odsekih. Živahno proizvodovanje

traja. Po obrambi močnejših angleških sunkov severno od Scarpe in pri Beaumont-Hamele kakor tudi pri uspešno izvedenih podjetjih južno od Arrasa smo ujeli ujetnikov. Na ostali bojni črti nič važnega. Včeraj smo sestrelili 18 sovražnih letal in 1 priklenjeni zrakoplov. Poročnik Loewenhardt je priobčil svojo 22. poročnik Windisch pa 21. zmago v zraku.

Z drugih bojišč nič novega.

Ludendorff.

Razna poročila.

Železniška zveza iz Kaira v Palestino.

Kairo, 16. maja. (K. u.) Reuter: Novi sukalni most čez Sueški prekop pri el Kantari je dodelan. Direktno železniško službo so otvorili iz Kaira v Palestino dne 15. maja.

Odprava brezmesnih dni v Angliji.

London, 16. maja. Reuter: Prehranjevalni nadzornik je odpravil brezmesne dni v javnih jedilnicah.

Lord Cecil o položaju.

London, 17. maja. Lord Cecil je odgovarjal v spodnji zbornici na razna vprašanja z ozirom na razgovor z zastopnikom Reuterjevega urada o mogoči nemški mirovni ofenzivi. Izjavil je: Čudim se, ker se ne tolmači pravilno mirovna ofenziva. Mirovna ofenziva je taka diplomatska akcija, ki se ne podvzame z namenom priversti do miru, marveč z namenom, da se podpre vojska. Trdilo se je, da sem nameraval ali komu izjavil, da se bo zavrgla vsaka ponudba, ki bi jo ponujala Nemčija; temu nasproti izjavljam: Nisem spregovoril niti besedice, ki bi jo mogel tolmačiti pošten mož tako. Sedanja vlada bo proučevala vsako stavljeno ponudbo, in naj prihaja iz kateregakoli vira. Z ozirom na Snowdenovo opazko, da zasleduje Italija sebične in pretirane zahteve, je izjavil Cecil, da mora odklanjati njegove opazke in je opozarjal na predlog, naj se prične diplomatska ofenziva, ki se tako razume, naj se podvzame v sovražnih deželah propaganda, s katero naj se razširjajo upravičeni smotri sporazuma. Ta predlog se ni prejel. Nato se je pečal z razmerjem nasproti Rusiji. Rekel je: Z Rusijo se ne prepiramo. Delamo na to, v kolikor je to v naši moči, da pomagamo Rusiji v njenem težavnem položaju in da jo ohranimo kot velesilo. Neki član te zbornice menda misli, da smo zapleteni v osebni ali politični spor z boljševiki. Moja sodba je popolnoma drugačna. Ruska notranja politika je ruska zadeva. Rusi naj imajo tako vlado, kakršno si sami žele. Podčrtavam: z boljševiki nismo v nobenem sporu. Zato, ker so boljševiki. Želim si ohraniti Rusijo kot zvezno deželo; če pa to ni mogoče, kot nenemško deželo. Cecil je podpiral predlog o ustanovitvi zveze narodov, da si ne prikriva, da ne more taka zveza ničesar spremeniti in doseči uspehov, če ne temelji na pravičnem teritorialnem razgovoru.

General Maurice o vojnem položaju.

London, 16. maja. General Maurice je pisal v »Daily Chronicle« o vojaškem položaju: Generalisimus Foch mora rešiti tri naloge: Podpirati mora Angleže, natančno proučavati število in delovanje sovražnih rezerv in neprestano ojačevati lastne rezerve. Foch je nastopil svoje tečajno mesto, ko je bila bitka na višku in je bil Amiens resno ogrožen. Sovražnik ni od takrat več napredoval. Voji zaveznikov so ostali med seboj v tesnem stiku in Amiens je še vedno naš. Odkar se je pričel nemški napad, sem trikrat videl Focha. Vselej je bil drznejši, krepkejši in odločnejši. Če se večkrat vprašuje, kaj je Fochovo ofenzivo, moram spomniti na besede, ki jih je poročal med bitko pri Marni Fochu: »Sovražnik napada moje krilo. Moj umik je v nevarnosti. Zato napadam sam njegovo fronto!« Od moža, ki poroča v takih okoliščinah tako, moramo pričakovati, da ne bo ostal niti eno uro mirne ofenzive, kakor to zahteva previdnost od njega.

Ovevi darovanja za slovenske slepce, invalide in vojne sirote.

Rojaki!

C. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani je dovolilo podpisnemu društvu in odboru, sestavljenemu iz zastopnikov raznih slovenskih strank in slojev, z odlokom dne 17. maja št. 2664/Präs., da se smejo v dnevih od 1. do 4. junija nabirati darovi za slovenske slepce, invalide sploh in vojne sirote po celi deželi kranjski.

Imeli smo že mnogo darilnih tednov in zbirka. A nabrane svote so šle večinoma v razne centrale. Sedanja zbirka pa se bo porabila izključno le za naše ljudi, naše rojake, naše domače žrtve vojne.

Zato se s tem večjim zaupanjem obračamo do vseh rojakov z lepo in nujno prošnjo, da naj se v navedenih dnevih z blagimi darovi spomnijo naših ubogih trpinov, ki jim je kruta vojska oropala oči, noge, roke ali zdravje ali očeta. Državna preskrba teh revežev je daleko premajhna, zato mora vmes poseči zasebna milosrčnost. In komu naj pomagamo, če ne s svojimi ljudem, ki so del našega naroda, naš up in naša bolečina...?

Potrebe so velike. Nočemo državi odvzeti njene dolžnosti, marveč naloga podpisanega odbora je le, pomagati našim ljudem, da pridejo do svojih pravic. A vsa državna podpora ne zadostuje. Število potrebnih je veliko. In če se vsakemu da le kaj malega, je treba velikih svot. Tem večjih, ker se imajo slepec in dela popolnoma nezmožnim invalidom oskrbeti mali domovi, invalidje se navajajo k delu, kolikor so ga zmožni, a potrebujejo orodje, obleko, obutev in druge potrebščine. Sirote se oddajajo v zavode ali k dobrim ljudem. Doslej smo oskrbeli okoli 100 sirot.

V Ljubljani bodo v ta namen razne prireditve in zbirke. Delo nabiranja so prevzele požrtvovalne gospe in gospodične. Trgovci so obljubili del skupička enega dneva. Istotako nekatera podjetja.

Po deželi pa se obračamo do duhovščine, učitelstva in županstev, da dogovorno med seboj organizirajo pobiranje darov od hiše do hiše. Gospodje duhovniki se naprošajo, da ljudstvu priporočajo to zadevo v nedeljo 26. maja, slavna županstva naj jo razglasijo pred cerkvijo, spoštovano učitelstvo pa naj opozori šolsko mladino na to delo ljubni in usmiljenja.

V vsaki župniji ali občini naj se določijo požrtvovalne in zanesljive osebe, ki bodo s pooblastilom našega društva in odbora pobirale darove. Njihova imena naj se vpišejo v poslana pooblastila.

Posebno naj bodo priporočeni naši slepci, invalidi in sirote imovitejšim osebam in denarnim zavodom.

Nabrani darovi, sezname in pooblastila naj se odpošljejo najkasneje 15. junija, ker je treba do konca junija izkazati oblasti višino zbirke in razdelitev darov.

Darovalcem vso srečo in blagoslov božji!

Ljubljana, 18. maja 1918.

Društvo »Dobročelnost«.

»Slovenski odbor za vojne invalide«.

Politične novice.

— Jutri, manifestacijski shod v Trbovljah. Na binkoštno nedeljo ob 2 pop. govori v Trbovljah pri špancu načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec, z njim prideta državna poslanca dr. Vladimir Ravnihar in dr. Ivan Benkovič. Shod bo sijajna manifestacija za jugoslovansko deklaracijo. Vsi na shod!

— Manifestacijski shod na Dolenjskem. Na Rakovniku v Mirenski dolini bo na binkoštni ponedeljek manifestacijski shod. Na shodu govore dr. Korošec, dr. Rybař iz Trsta in urednik Smodej iz Celovca. Pričetek shoda ob pol 3. uri popoldne. Shod sklicuje Slov. katoliško politično društvo v št. Janžu. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 8. uri jutraj, iz Novega mesta pa ob 9. uri jutraj. Zborovanje se vrši v prostorih, ki so oddaljeni le par minut od postaje Rakovnik. Vsi na shod! Shod se vrši ob vsakem vremenu.

— Tabor v št. Vidu nad Ljubljano. Za št. Vid nad Ljubljano in okolico se bo vršil dne 26. t. m. popoldne ob štirih v prostorih nekdanje Mizarske zadruge manifestacijski shod za Jugoslavijo. Govorila bosta načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec in poslanec dr. Lovro Pogačnik. Vsi zavodni somišljeniki avstrijske Jugoslavije na shod!

— Trebelno. Konferenca Sodalitatis. Ss. Cordis Jesu z dne 13. maja 1918 odobrava postopanje presvitelega knezoškofa, se izraža za jugoslovansko deklaracijo in zaupa Jugoslovanskemu klubu.

— Zastopniki nenemških narodov na praških slavnostih za svobodo. V Pragi so zborovali 17. t. m. na političnem posvetu poleg čeških poslancev tudi zastopniki Poljakov, Slovencev, Hrvatov, Srbov in Italijanov. O posvetu se je izdala izjava, ki izjava: Zastopniki narodnosti, ki so se udeleževali slovesnosti češkega »Narodnega divadla«, narodov, ki trpe že stoletja pod pritiskom tuje nadvlade, so se zbrali 17. t. m. k posvetu in so se združili v skupno voljo storiti vse, kar je v njih močeh, da dosežejo njih narodi v sedanjih strašnih vojski svoje osvobodjenje in da vstanejo k novemu svobodnemu življenju in lastnih, samostojnih državah. Udeleženci zbora so edini v pričanju, da se more utemeljiti boljša bodočnost njih narodov le na trdnih temeljih svetovne demokracije, z resnično in suvereno ljudsko oblastjo

med narodi in z mednarodno zvezo držav, ki razpolagajo z avtoritativno silo. Najodločnejše odklanjajo vse državne pogodbe, katerih ni potrdila suverena volja narodov. Prepričani so, da mir, po katerem hrepene skupno z vsemi demokratičnimi strankami in narodi na svetu, more biti pravičen in trajen le, če osvobodi svet sedanega neznošnega časa: nadvlade enega naroda nad drugim.

— Parlament se sestane takoj po binkoštnih praznikih? »Prager Tagblatt« poroča, da se pogaja dr. Seidler neprestano s strankami. V političnih krogih govore, da je uspeh teh pogajanj takojšnje sklicanje parlamenta neposredno po binkoštnih praznikih.

— Sprememba v cesarjevi vojaški pisarni. Cesar je dovolil odstop voditelju cesarske vojaške pisarne baronu Martenerju z lastnoročnim pismom in mu je podelil veliki križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Za načelnika vojaške pisarne je imenoval cesar barona pl. Zeidlerja.

— Demokracija, absolutizem in država. Pod tem naslovom piše v »Prager Tagblatt«-u poslanec dr. Lodgeman med drugim: »Temelj, na katerem se lahko zedinijo narodi, je demokracija. To je v interesu vseh, razsvetlila bi negotovo bodočnost, opustila pridobivajoče stanove mučne skrbi in napravila konec gospodstvu neodgovornih oblasti, ki ne korenijo v ljudstvu, marveč v izročilu.« Dalje piše dr. Lodgeman: »Vendar je morebiti že prepozno. Mogoče, da je gospodarstvo brez odgovornosti trajalo predolgo, mogoče, da je prava ura končnoveljavno zamujena in da je zgodovina zadnjih desetletij zapustila sledi, katerih ne bo mogla zbrisati nobena človeška sila več. Potem pa bo absolutizem, kakor že pogosto za zgubljene bitke, odgovoren tudi za usodo države in njegova naslednica ne bo demokracija, marveč anarhija.«

— Vera v silo. »Arbeiter Zeitung« piše: »Pruski junckerji in železni premožni magnati nemške veleindustrije, vajeni, da nad lastnim ljudstvom vladajo z brutalno silo, so velikemu delu nemškega naroda vcepili praznoverje do sile. Ne poznajo nobenega drugega sredstva oblasti kot meč, nobenega drugega vira oblasti kot silo. Kdor računa z npravnimi silami, ki učinkujejo v ljudskih plasteh, ta je zanje nespameten ideolog. Nadejajo se, da bodo tudi mir mogli le s silo izsiliti. Nasilni mir na vzhodu naj bi preplasil tudi sovražnike na zapadu; udarci nemške orožne sile naj tudi na zapadu izsilijo mir. Preobrat razpoloženja na Angleškem dokazuje, kako napačen je bil ta račun. Uprav mir na vzhodu, ki je moč Nemčije tako nepričakovano povišal, je zamoril mirovno gibanje na zapadu; uprav zmage na zapadni fronti so okrepile vojno razpoloženje na Angleškem. Vera v silo se je zopet izkazala kot praznoverje.«

— Celo Hauser se boji absolutizma. Znani zgornjeavstrijski deželni glavar dr. Hauser, ki se, kakor znano, zavzema za velenemško smer, s katero je zakužil nemške krščanske socialce, je zasukal svoj plašč na shodu zaupnikov svoje stranke v Lincu dne 17. t. m. »Ekscelenca« je povedal med drugim: Doba parlamenta je bila ravno tako slaba za parlament, kakor za prebivalstvo. Najslabši parlament je še vedno boljši, kakor če ni parlamenta. — Pozabil je pa povedati, da sta ravno on in dr. Sustersich najbolj krija Stürgkhov absolutizem. Nato je nadaljeval tako-le: Katoliškega naroda napačne vesti ne bodo zapeljale v njegovi zvestobi do cesarja. Povoda dovolj, da drži s svojim vladarjem, ki kaže povsod najlepši zgled. Czerninov odstop je povzročil zmede in zmote, a ne kaže o tem govoriti. Materinsko delovanje naše cesarice je lahko zgled vsaki gospodinj. Če bo obstala Avstrija, mora imeti takega cesarja in tako cesarico, kakršna sta zdaj.

— Hujskači na »volkstagh«. Ze nemškim listom se je začel studiti način, kako kriče in izzivajo na »volkstagh« vsenemški kričači. Slovencev, zlasti koroških, nemško časopisje venomer očita, da se dajo voditi po tujih »landfremden« agitatorjih. V resnici pa ravno med Nemci kriče najbolj tujci! Na »volkstagh« na Koroškem in dne 9. maja v Ljubnem na Gor. Štajerskem je najbolj hujskač vsenemški urednik Zeidler z Dunaja, rodom rajhovec. »Grazer Volksbl.« in »Reichspost« ga zdaj odklanjata, češ da njegova izvajanja niso bila primerna za ljudski dan. Kakor pravi prej imenovani list, je govoril Zeidler prav cinično-ironično, skrival je svoje misli za zvitiimi besedami, »a kaj misli Vsenemec o zvestobi do cesarja in domovine, to se ve«. In ko je izjavil, da ni navdušen za to državo in nima odvečne ljubezni do nje, naj se povrne v svojo domaćijo Frankov in naj zahteva, da bi si avstrijski Nemci morali prilastiti njegovih bolečnih političnih misli. Nemci da nimajo potrebe za ta-

ke izvendrjavne hujskače. Njegov govor ni bil v resnici drugega, kot skriti ni brezakti napad na cesarsko hišo... Grofa Czernina je v nasprotstvu z dr. Mravlagom slikal kakor pravega političnega idiota in kakor da bi bil največji nasprotnik nemštva v Avstriji. Neverjetno je samo, da se od strani poslušalcev temu ni ugovarjalo. Nacijonalizem, kakor ga je oznanjeval govornik, je naravnost politična blaznost. Po njegovem ni je svetejša stvar od pripadnosti k prvemu narodu sveta (!), že otroku naj se z materinim mlekom vdahne ljubezen do nemškega naroda, kakor tudi sovražstvo (!) do vseh nasprotnikov (!), ker ljubezen in sovražstvo pripadata neobhodno ena drugemu. Ni je krvi, ki bi bila na svetu tako dragocena kot nemška kri. Govornik se navdušuje za popolni »zmagovalni mir«, nemška pasma mora postati srce in središče vsega omikanega sveta, in slovesno prorokuje, da bo nemško ljudstvo gospodar na zahodu, kakor Japonci na vzhodu. Država naj da nemštvu, kar gre nemštvu, drugače je izgubljena in nemški Mihelj bo gledal s sklenjenimi rokami in ne bo podajal več svojih prsi, naj ga tudi kličejo višji faktorji. »Der deutsche Vaterlandsgedanke« da je na poti in da se ga ne da več zadržati. Tako poročile graškega lista. Veleizdajalci pa so se ve — Slovani!

— Poljaki z nami. Češki pisatelj J. Kvapil, ki se je mudil nekaj časa v Galiciji in občeval s poljskimi politiki, je izjavil, da so vsi poslanci poljske demokracije izjavili, da stoji cel poljski narod razen »šlahte« v isti politični črti kot Čehi in Jugoslovani.

— Velenemski prorok nezadovoljen s položajem. Načelnik nemškega volksrata na Češkem dr. Titta je izjavil glede na ustanovitev nameranih okrožij z ozirom na nemške manjšine: Položaj je silno resen in kritičen. Gre za biti in nebiti nemških manjšin, za kar se že borimo 40 let. Če ne bodo upoštevali naših zahtev, je bilo zaman naše večletno obrambno delo in Čehi lahko vriskajo, a gorje potem krajem, ki postanejo le jezikovni obmejni kraji! Kar zagrabijo enkrat Čehi s svojim krempelj, ne izpuste več. Splošni in glasni klic po provinci »Nemška Češka« je razočaral, ker se je mislilo, da pridejo v njo tudi nemški manjšinski kraji. Nikakega povoda ni, da bi se radovali.

— Volkstag na Dunaju priredi »nemštvo« 2. junija popoldne na dunajskem rotovžu. Naivno poroča nemško časopisje, da se udeleženci že zdaj pridno priključajo kakor da bi bilo kdo si ga vedi kaj posebnega napolniti na Dunaju rotovško dvorano, saj je še dunajska rotovška klet vedno prenapolnjena.

— Za ponemčevanje Trsta. Odbor za avstrijske koristi ob Adriji na Dunaju, je izdal glede na ustanovitev nemške mornariške šole v Trstu spomenico, v kateri pravi, da se mora pridružiti nemški mornariški šoli v Trstu tudi internat. Spomenica tudi pove, da je zbral tržaški »Volksrat« od poleti l. 1916 naprej že 35.000 K za ustanove gojencem nemške mornariške šole v Trstu in zahteva, naj se šola otvori že v jeseni 1918.

— Zastopniki spodnještajerskih nemških občin, bodo — kakor poroča »Štajerci« — sprejeti od cesarja v audienci v soboto, dne 25. maja. Spodnještajerski renegati bodo pri cesarju protestirali proti ustanovitvi jugoslovanske države.

— Nemške izpovedi. Glasom »Fr. St.« je dr. Mravlag dne 9. t. m. izjavil v Ljubnu: »Naša stvar ni, da si belimo glave, kako naj se ohrani monarhija; pa d o k l e r o b s t o j i, Nemci ne bodo trpeli, da se jih ubije. Seidler hoče imeti odprto pot do Adrije za vsa avstrijska ljudstva, obenem pa naj se dalekosežno izpolnijo jugoslovanske narodne zahteve. To so nasprotstva. Nas Nemcev v Avstriji ni treba biti strah. (Zakaj potem toliko vpitja?) Desetmilijonsko ljudstvo, kateremu stoji za hrbtom ljudstvo 80 milijonov, se ne pogubi. Mi Nemci smo bili pred Avstrijo, obstali bomo tudi za Avstrijo.«

— Hrvatski sabor. V četrtek je nadaljeval hrvatski sabor razpravo o indeminaciji. Poslanec dr. Nikolić je vložil nujni predlog, naj se izvoli odbor sedmih članov, ki bo preiskal denunciacije, intrigantstva in predlog, naj se razpusti sabor, povzročene po Frankovi stranki. Predlog je bil sprejet. — Večina je sprejela indeminacijo.

— Italijani o vladarskem sestanku v nemškem glavnem stanu. »Idea Nazionale« sodi, da je sestanek v prvi vrsti vojnopolitične važnosti. List pravi, da zbira Avstrija-Ogrska svoje sile seveda le proti Italiji, kar dokazuje okolnost, ker so umaknili avstrijsko-ogrske artiljerije z zahodnega pozorišča. »Secolo« pričakuje važnih vojaških dogodkov tako v Franciji, kakor v Italiji.

— Avstrijsko-poljska rešitev Poljske. »Reichspost« piše: »Dunajski poučeni krogi opozarjajo glede na poro-

čilo »Kölnische Zeitung«, ki trdi, da se sploh niso v nemškem glavnem stanu počeli s poljskim vprašanjem na izvajanju »Nordd. Allg. Ztg.«, oficijoznega kanclerjevega glasila, ki je poročalo, da so se počeli dejansko tudi s poljskim vprašanjem, da si ne tako, kakor poročajo pretirano glasovi raznih časopisov, ki trde, da je tvorilo poljsko vprašanje temelj ostalim pogajanjem.

— **Obnovitev Poljske.** »Morning-Post« javlja: »Poljski narodni odbor je ustanovil v Londonu trgovinsko politično in finančno agenturo z namenom, da bo soudeležena angleški kapital pri obnovitvi Poljske.«

— **Sekčni načelnik hrvatske vlade Rauer odstopi.** Hrvatski listi poročajo, da je podal sekčni načelnik hrvatske vlade za narodno gospodarstvo Avrel Rauer svojo demisijo, ki bo najbrže tudi sprejeta.

— **Hrvatska regnikolarna deputacija** je odgovorila na dopis ogrske regnikolarne deputacije, da ne more sprejeti mažarskega predloga o ustanovitvi temelja za definitivno finančno nagodbo med Hrvatsko in Ogrsko.

— **Kancler o bodočem miru.** Hertling je izjavil zastopniku »Az Estae«: Mir z Rumunijo je zadovoljil zelo posebno v Avstriji-Ogrski. Naše preskušeno orožno bratstvo bo doseglo v vseh časih, da ne bosta Avstrija-Ogrska in Nemčija nikdar pozabili svojih skupnih koristi. Nam gre le za to, da se utrdi sedanja zveza. Če se ustanovi zveza narodov za splošen mir, mu pristopi Nemčija brez vsakega obotavljanja, a nade na njo je zelo malo. Mi za to želimo priložiti si trajni mir. Borimo se zdaj za naše življenje in za naš obstoj. Vedno sem bil optimist in verjamem, da se bo dosegel svetovni mir še letos. V sedanjem trenutku ne morem ničesar povedati, kakor da nas bodo približali dogodki na zahodni bojni črti koncu vojske.

— **Izmišljene govorice o aretaciji grofa Karolyja.** Neki budimpeštanski večernik je poročal 16. t. m., da se je pečal tudi ogrski ministrski svet z vprašanjem aretacije grofa Karolyja. Z merodajne strani smo pooblaščen izjavili, da se ni pečal ministrski svet z vprašanjem aretacije grofa Karolyja in tudi ne z znano zadevo grofa Karolyja v kakršnikoli obliki.

— **Berlinska pogajanja** se prično, kakor poroča »Berliner Tageblatt«, začetkom junija, ko bo prišel grof Burian tja. Najbrže bodo formulirali v novi obliki dosedanja zvezna pogodba v Burianovi navzočnosti. Omenem se bodo pogajale vojaške oblasti o novih temeljnih orožne zveze.

— **Francozi in cesarski sestanek v nemškem glavnem stanu.** Francosko časopisje se peča obširno s sestankom v nemškem glavnem stanu in naglašja brez izjeme, da mora sporazum zasledovati brezpogojno politiko, ki meri na to, da se razbije blok osrednje Evrope. Thomas je izjavil v »Heure«: Če hočejo zvezne vlade z uspehom podpirati vojaške napore, morajo zasledovati politiko hujšenja avstrijskih narodov.

— **Proglasitev nevtralnosti Rumunije.** »Temps« poroča: Nova rumunska vlada je vročila oficijelno izjavo, s katero izjavlja, da je Rumunija nevtralna in neznanja, da razveljavlja vojaško-politične pogodbe s sporazumom.

— **Koliko časa bo še trajala vojska.** Dunajska »Arbeiterzeitung« je zapisala o tej zadevi sledečo sodbo: »To, koliko časa bo še trajala vojska, pač nedvomno zavisi od cilja, ki si ga bodo postavile osrednje velesile in sicer zdaj ko se je končala vojska na vzhodu, bistveno od tega, kakšne cilje zasleduje Nemčija na zahodu. Na dobo vojske bo seveda vplivalo zelo, kako bo uređila Nemčija svoje razmerje nasproti Belgiji in če si hoče pridobiti gospodarstvo v železnih rudnikih francoske Alzacije.«

— **Prehranjevalna zveza proti stradalni vojski.** Ministrski predsednik Seidler je napovedal, da bodo postopali glede na prehrano v bodoče v Nemčiji, Avstriji in Ogrski enotno, da se skupno prebaga izstradalna vojska. »Grazer Volksblatt« presoja Seidlerjevo izjavo zelo skeptično rekoč: »S tem, da se dobe vse zaloge, ni še vse storjeno; morajo jih tudi razdeliti pravično.«

Vabilo

seji načelstva S. L. S.

ki se vrši binkoštni torek, dne 21. maja, ob dveh popoldne v Katoliški tiskarni.

Želeli je, da vsi člani načelstva pridejo k seji.

Za načelstvo S. L. S.
A. Kalan.

Dnevne novice.

— **Knezoškoof dr. Jeglič častni občan kamniški.** Iz Kamnika smo prejeli naslednjo brzojavko: Mestna občina Kamnik je imenovala danes v obdobju seji presvitlega gospoda knezoškoofa dr. Antona Bonaventuro Jegliča povodom njegove dvajsetletnice vladikovanja radi zaslug za Cerkev in narod za častnega občana.

— **Presvetli gospod knezoškoof dr. Anton Bonaventura Jeglič** bo prihodnjo sredo, dne 22. t. m. na dvajseto obletnico svojega ustoličenja na ljubljansko škofijo, opravil v tukajšnji stolnici zjutraj ob 7. uri tiho sveto mašo.

— **Slovensko katol. akademsko-tehnično društvo »Zarja«** v Gradcu ima svoj redni občni zbor v soboto dne 18. maja v društvenih prostorih.

— **Slovenska krajevna imena.** Prejeli smo: Še vedno se dogajajo žalostni slučaji, da nekateri pišejo za popolnoma slovenske kraje nemška potvorenjena imena. Spametujmo se vendar enkrat! Vsakdo se lahko smeje naši nedoslednosti! Posebno v prošnjah za poljedelske dopuste kaj radi napišejo n. pr. Nassenfuß, Landstraß, Hrenowitz itd. Kdor misli, da bo prošnja na ta način preje uslišana, ne vem...

— **Naznanilo o sprejemu gojencev v kn. šk. zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1918/19.** Učenci, ki žele vstopiti v I. gimnazijski razred v zavodu sv. Stanislava, naj se zgledajo v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri vodstvu zavoda v času od 1. do 16. junija. Prinesejo naj s seboj spisano prošnjo, naslovljeno na kn. šk. ordinarijat; kot priloge pa krstni list, potrdilo o cepljenih kozah in šolsko izpričevalo, ki izpričuje, da je učenec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo. — Vodstvo kn. šk. zavoda sv. Stanislava, dne 15. maja 1918.

— **Iz D. M. v Polju.** Letos je hroščev leto, vendar pri nas ni toliko hroščev, kakor jih je bilo navadno druga leta. Pred štirimi leti je bilo v naši občini silno veliko hroščev. Občina je razpisala nagrado za pokončevanje hroščev po 2 kroni za mernik. Ljudje so hrošče pridno lovili in občina je izdala okroglo 1500 kron na nagradah, tako se je končalo okroglo 750 mernikov hroščev. Uspeh je očiten, letos nimamo skoraj nič hroščev in tudi ogre ni delal lani pri nas skoraj nobene škode. Iz tega siedi nauk: kmetje pokončavajte hrošče, koder so se pojavili, z vsemi močmi. — Pri nas je letos mnogo lastavic. Čudno je to, ker nekaj let sem je bila ta ljubka ptica pri nas zelo redka. — Dež pridno namaka, upati je, da bomo imeli mnogo sena in slame, ker vse zelo lepo kaže. Bog daj boljših časov, ker sedanjih smo se silno naveličali.

— **Tatvine jermenov na parnih žagah** se čimdalje bolj širijo. V kratkem času so bili ukradeni jermeni na parni žagi Galle v Bistri, na parni žagi Görmolli na Planini, parni žagi Anton Kobi v Borovnici, pred tremi dnevi pa spet dva jermeni pri Galletu v Bistri. Slučaj tatvine pri lesotrtcu Antonu Kobiju je bil sledeč: Dne 5. t. m. se predstavi, oziroma da spoznati kot kupovalec lesa Hladnik iz Logatca pri trgovcu Antonu Kobiju hotoč od njega kupiti vagon desk za napravo ledenice v Medvodah. Kupčija se seveda ni sklenila, ker je bila to samo preteza, ki mu je služila v to, da si je imel priliko ogledati žago, pri delavcih pa se informirati o razmerah na žagi, ponočnem straženju iste itd. Ponoči istega dne pa je bil ukraden jermen. Na lico mesta se je našla rumena rokavica iz usnja popolnoma slična oni, kakoršno je imel kupovalec lesa.

— **Tiskarska stavka v Zagrebu** je končana.

— **Umrj je na Bregu pri Ptuj** tovarnar in veleposestnik, znani nemškutar Maks Strachill, ustanovitelj v slovenskem jeziku izhajajočega nemškega »Štajerca«.

— **Briksenski knezoškoof dr. Egger umrl.** V Inomostu je umrl 17. t. m. dopoldne briksenski knezoškoof, bogoslovja in modroslovja doktor, Franc Serafin Egger v starosti 85 let. Rajnik je birmal še 16. t. m. v Telpu, a je obol el in so ga prepevali v Inomost. Dr. Egger je spisal veliko učenih del o dogmatiki in o modroslovju.

— **Slovenski sadjar.** Izšla je pred kratkim 1. številka 6. letnika »Slovenskega sadjarja«. Da je doživel pri nas strokovni list, ki se peča s posebno panogo kmetijstva, dobo petih let, od teh troje in pol v vojnem času, je veselo znamenje in nam priča o dvojem: da imamo uredniško moč z zadostno strokovno izobrazbo, ki gre na delo z jasnim načrtom, kako dvigniti naše sadjarstvo, in da imamo krog naprednih sadjarjev, ki uvidijo potrebo takega lista in ga naročajo ter deloma tudi dopisujejo vanj. Koncem lanskega in začetkom letošnjega leta je obstajala ne-

varnost, da list preneha izhajati vsled tehničnih težkoč. Te so zaenkrat premagane; list bo izhajal tudi nadalje in sicer štirikrat na leto; vsakokrat bodo izšle po tri številke pod skupnim ovitkom. List je prevzel v svoj delokrog tudi zelenjadstvo, za katero tudi nimamo posebnega glasila. Naročnina znaša 5 K in se pošilja na upravištvo »Slov. sadjarja« v Ljubljani, Linhartova ulica 12. Zavedamo se, da mora biti narod, ki hoče postati samostojen in razviti svoje gospodarstvo in kulturno življenje, tudi v gmotnem oziru trdn fundiran. Vojska nam je pokazala, kako važno je, da izrabi vsak narod svojo zemljo kar najbolje in se preživi kar največ z lastnimi pridelki. Veselje do produktivnega dela raste, zaeno tudi njegov ugled. Lanska ugodna sadna letina je prinesla našemu ljudstvu milijone in nebroju lačnih hrane. Zato priporočamo vsem našim sadjarjem toplo, naj si naroče strokovno glasilu.

— **Iz davčne službe.** Za davčne upravitelje so imenovani davčni oficijali: Ivan Stare, Tomaž Tavčar, Ivan Cirk, Alojzij Mazgon, Maks Ivanc, Štefan Praznik, Rudolf Weixler, Ivan Stupar, Franc Jenko, Rudolf Primec, Franc Preseli, Ludovik Kočar, Ivan Tomec, Jožef Golob in Rudolf Delhunja; za davčne oficijale davčni asistenti: Andrej Uderman, Dominik Dereani, Anton Prudič, Franc Schweiger, Ivan Cerkovnik, Ciril Pezdíč, Jožef Močan, Jožef Piuk, Jožef Peruhak, Viktor Jeruc, Franc Adamič in Karel Golia.

— **Notarjem v Mariboru** je imenovan dr. Herman Wiethaler.

— **Kdo ve?** Uljudno se naproša, da kdor bi kaj vedel o enol. prostov. desetniku dom. pp. 27. III. stot., Ferdinandu Rossmannu, ki je bil ranjen 26. 8. 1914 pri Stryju v Galiciji in se že ves čas od takrat pogreša, naj to sporoči na naslov Franjo Grabietz, fotograf, Miklošičeva cesta 6 v Ljubljani.

— **Kilo krompirjevega zdroba — 18 kron.** »Ogrsko mesto krompirja« prodaja kilo krompirjevega zdroba po 18 kron na debelo. 180.000 kron za vagon, seveda v — Avstrijo.

— **17 in pol milijona čistega dobička** sta imeli lani dunajski občinski podjetji elektrarna in plinarna.

— **Trgovina s cunjami** iz svile, umetne svile in iz papirja je dovoljena od 1. julija naprej le proti posebni legitimaciji. Cunjje se smejo trgati le s posebnim dovoljenjem cunjaste komisije.

— **Za železnico Radgona — Novo mesto** je izdal odbor krajne železnice Pollau-Kaindorf posebno spomenico.

— **Odprava central.** Fremdenblatt poroča, da namerava vlada opustiti centralo krmil.

— **Novo tehniko na Dunaju** nameravajo zgraditi v Lainzu; zgodovinsko slavno poslopje pri Karlovi cerkvi ostane.

— **Darovi za »Vojaški dom«.** Za »Vojaški dom« je darovala Marijina družba v Šturijah na Vipavskem 200 K. Gojenke in gojenci Christofovega zavoda zbrali 20 K 3 vin. Ravnatelj Josip Christof 10 K.

— **Skladu S. L. S.** so prispevali: prof. dr. A. Breznik 20 K; prof. dr. G. Pečjak 30 K; Franc Kalan, kaplan, 20 K; Gregor Srečko, kaplan, 20 K; Frakelj Franc, kaplan, 20 K; Rupnik Franc, kaplan, 20 K; Miglič Rado, kaplan, 20 K; Janež Dominik, župnik, 10 K; Rihar Ivan, župnik, 40 K; Jos. Zelnik, župnik, Čemšenik, 50 K; Jos. Podlipnik, župnik, Sela, 10 K. — Srčna hvala! Somišljeniki, ne pozabite sklada S. L. S.!

Koroške novice.

— **Od pošte.** Dne 13. t. m. se je zopet otvorila poštna oddajnica v Lipaljavsi v Kanalski dolini. Zvezo ima vsak dan s pošto v Pontabliju.

— **Duhovniške vesti.** Prejšnji kaplan v Spodnjem Dravogradu, č. g. o. Benedikt Krakar, frančiškan, ni šel za provizorja v Ovčjovos, marveč je pridelen romarski cerkvi na Brezjah na Gorenjskem. — Vpoklicana sta v vojaško službo preč. g. dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja, in č. g. o. Valerijan Sartori, kapucin v Celovcu.

— **Osebnosti.** V pokoj stopi davčni nadupravitelj Frid. Kroch v Rožeku. Dobil je naslov cesarskega svetnika. — Ravnatelj c. kr. puškarne v Borovljah, ing. J. Vogl, je dobil ob svojem umirovljenju naslov c. kr. vladnega svetnika. — Zupan P. Urbanc v Št. Stefanu ob Zili je odlikovan s civilnim zaslužnim križcem 3. vrste. To je edini Slovenec, na katerega je pri zadnji dolgi vrsti odlikovancev padel zarez vladne milosti.

— **»Südmarka«** je dne 12. t. m. imela shod v Rožeku, ki je bil po poročilu »Fr. St.« »dobro« obiskan. Vemo pa, koliko so vredna tozadevna poročila nemških listov. Navzoči so bili tudi jeseniški Nemci. Urednik imenovanega lista, Lackner, je govoril nad uro dolgo, seve o »panslavizmu«, ki strši po njegovi glavi, naj bo tre-

zen ali ne! Sprejeli so tudi resolucijo. Da govore na shodih baje nepolitične »Südmarka« samo o nemški politiki, temu se ob naših razmerah ni čuditi.

— **Velik shod** se je vršil dne 11. t. m. zvečer v Celovcu ter se bavi s celovškimi prehranjevalnimi razmerami, ki so kakor drugod zelo žalostne. Ostro so prijemali vlado in druge merodajne faktorje ter kazali, kako se nekateri krogi še vedno znajo na stroške drugih prav dobro preživljati. Osvetlili so tudi početje vnovčevalnice za živino, ki dela ogromne dobičke, — meščani pa nimajo mesa. Vodi jo znani c. svetnik V. Schumy, o katerem vemo toliko, da v tej lepi službi v zaledju — ni obubožal!

— **Požar.** Na Zgornji Beli, obč. Moše pri Šmohorju so dne 6. t. m. pogorela splotja p. d. Kandolfa in p. d. Šnekerja, drugim pa več ut. Kandolfu je zgorel tudi mlad konj, četvero glav goveje živine in drugo. Škoda je velika. Zažgali so otroci.

Primorske novice.

— **Iz goriških Brd.** Umevno je, da je ljudstvo, ki je ostalo na svojih domovih, za časa italijanske okupacije mnogo trpelo, že zaradi bližine fronte, a tudi zaradi surovosti nekaterih italijanskih uradnikov. Vse pa je prekosil v surovosti neki italijanski zdravnik, ki sliši na ime Barbára. Bil je ta mož za časa Italijanov občinski zdravnik v Medani in je kot tak zlorabil svojo oblast, da je vse pred njim trepetalo. On je spravlil goriškega bogoslovca Zorzuta iz Medane v Italijo in grenil je, kjer je le mogel, življenje vrlemu županu Zuchiatiju v Medani. Ob nedeljah se je ta zdravnik, vreden svojega barbarškega imena, postavljaj pred cerkvena vrata in sramotil verno ljudstvo, ki je prihajalo v cerkev. Bil je prava kazen za ubogo ljudstvo, ki je že tako mnogo trpelo. Na dan sramotnega poraza, jo je mož odkuril proti Italiji v veliko veselje vseh. V Brdih pa bo ostal vedno proklet njegov spomin.

Ljubljanske novice.

— **Cerkvena slovesnost** se bo vršila jutri v stolnici v sledečem redu: Ob pol 10. uri pontifikalna maša, po sv. maši (okrog pol 11. ure) prične Prevzvišeni deliti zakrament sv. birme. Po sv. birmi je škofov blagoslov, pri katerem morajo biti vsi birmanci navzoči. V ta namen bo pozvonil zvonec nad zakristijo. Popoldne se prične sv. birma ob 3. uri. — Na binkoštni ponedeljek je ob pol 10. uri nemška pridiga, ob 10. uri slovesna sv. maša in po sv. maši (okrog ¼ 11) sv. birma. — Na binkoštni ponedeljek popoldne se zakrament sv. birme ne deli.

— **Ustanovno zborovanje organizacije ljubljanskih somišljenikov S. L. S. VI. okraja (Vodmat)** je otvoril 17. maja t. l. ob ¼ 9 v šentpeterski »Prosveti« poslanec dr. Lovro Pogačnik z lepim govorom, v katerem je opozarjal na važnost in potrebo naše politične organizacije. Zbor si je izvolil za predsednika občinskega svetovaleca Kolesa, za zapisničarja pa gosp. Masiča. Urednik Moškerc je poročal nato o uspehu organizacijskega dela binkoštni teden na političnem polju naše stranke v Ljubljani. Politična organizacija pomlajene S. L. S. je v Ljubljani zdaj ustanovljena in izvedena v celi Ljubljani; glavno je zdaj, da bo krepko delovala in napredovala. Izvolil se je nato okrajni odbor, v katerem se zastopane tudi vrle naše somišljenice, kakor v vseh ljubljanskih okrajih. Gospod kaplan Kette je predlagal, naj skrbi okrajna politična organizacija za politično šolo. V razpravi, katere sta se udeležila poslanec dr. Pogačnik in župnik Petrič, se je sklenilo, da se vrši »Krekova socialno-politična šola« vodmatskega okraja v prostorih šentpeterske »Prosvete« vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Pričela se bo že meseca junija. Predsednik Kolesa je opozarjal na potrebo predavanj mladini, ki je zdaj v Ljubljani grozno zanemarjena. Župnik Petrič je pojasnil, da so St. Peterčani že uvedli primerna predavanja; ta reč naj se še izpopolni in izpelje v vseh ljubljanskih okrajih in farah. Predsednik Kolesa je zaključil nato zbor.

— **Glasbena Matica.** Pevski zbor »Glasbene Matice« ima v sredo dne 22. maja ob 8. uri zvečer sestanek v pevski dvorani. P. n. pevke in pevci se uljudno vabijo, da se ga polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— **Imenovanje.** Gospod dr. Rudolf Trenkler, c. kr. štabni zdravnik, načelnik tukajšnjega poveljstva dopolnilnega okraja, je povišan za nadstabsnega zdravnika.

— **Za kn. nadškofijskega duhovnega svetnika** je imenovan g. dr. Peter Sorli, katehet na goriški realki, sedaj začasno pridelen ljubljanski realki.

lj Umrlí so v Ljubljani: Marija Lomberger, hiralca, 69 let. — Frančiška Knez, žena tobačnega delavca, 69 let. — Josipina Zalaznik, žena umirovljenega finanč. paznika, 59 let. — Ivan Feliks Kogovšek, rejenec, 3 tedne. — Alojzija Gratzl, zasebnica, 26 let. — Terezija Spazier, tov. delavka, 40 let. — Anton Verovšek, bančen uradnik, 22 let. — Marija Boštjančič, mesarica in posestnica, 80 let. — Marija Novak, natakarka, 21 let. — Marija Jug, rejenka, 9 tednov. — Marija Kozuh, zasebnica, 84 let.

Narodno gospodarstvo.

g Prepoved krmiti zeleno žito. Pri vladajočem izvanrednem pomanjkanju kladje (sena in slame) bi znala lepo stoječa rž kmetovalce zapeljati, da bi zeleno rž pokrmili, posebno, ker je v nekaterih deželah in pokrajinah zeleno krmljenje iz travniških pridelkov še zaostalo. Da se pa kolikor možno neskrajšano pridelek prihodnje žetve omogoči, je potrebno, da se opozorijo na dotični prevod c. kr. poljedelskega in notranjega ministrstva z dne 19. maja 1915, drž. zak. št. 128, s katero se je prepovedalo pod kaznijo pokladati zeleno žito živini.

Narodna obramba.

* »Slovenski Straži« so darovali: Srbski kafetar Jovan Milojković u ime drugova (spomendan Zrinjskog i Frankopana) Grödig, 50 K; Darilo iz »Naroda« 11. maja 1918 po upravnštvu »Slov. Naroda« 2 K. Spominjajte se ob vsaki priliki z darovi obmejnih Slovencev!

Prosveta.

pr Statistika duševne produkcije.
»Droit d'Auteur« z dne 15. grudnia 1917
prinaša statistično razpravo o publikacijah
med vojno v najvažnejših krajih Evrope,
iz katere posnemamo sledeče zanimive
podatke, ki so izračunani po večini za le-
to 1916. V Nemčiji je izšlo na književnem
trgu leta 1907: 30.073 publikacij, l. 1908:
30.317, l. 1909: 31.051, l. 1910: 31.051, le-
ta 1911: 32.998, l. 1912: 34.801, l. 1913:
35.078, l. 1914: 29.308, l. 1915: 23.555, leta
1916: 22.020. Istotako je padlo število čas-
opisov, katerih je bilo pred vojno v Nem-

čiji 3500, leta 1916 pa 2938. Največji nalog dnevnega časopisja je znašal 270.000 iztisov. V političnem oziru je pripadlo konservativni stranki 479 časopisov, centru 400, narodnim liberalcem 216, svobodnim selcem 270, socialnim demokratom pa 79. Brez politične smeri je bilo 1450 časopisov. — Statistike knjigotrštva v Avstriji nimamo. Časopisov je izhajalo v Avstriji leta 1914 2386, leta 1915 2359, leta 1916 pa 2268, torej za 118 manj kakor 1914. l. V Švici je izšlo leta 1915 1718 del, l. 1916 pa 1583. In sicer je izšlo l. 1915 469 francoskih, 46 italijanskih in 1121 nemških publikacij. Leta 1916 pa 487 francoskih, 977 nemških in 36 italijanskih. Število časopisov je znašalo v Švici leta 1916/17 1670. — V Luxenburgu je izšlo l. 1916 143 knjig in časopisov, leta 1913: 163, 1914: 129, 1915: 136. — Na Holandskem izkazuje bibliografična statistika za l. 1916 3762 publikacij, to je 61 del več kakor leta 1915. Na Danskem raste duševna produkcija. Leta 1908/09 je izšlo 3519 originalnih literarnih del, leta 1915/16 pa 3931, a leta 1916/17: 3915. Prevodov je izšlo l. 1914: 445, 1915: 143, 1916: 172. V prvi vrsti so prevodi iz angleščine (1914: 283, 1915: 84, 1916: 106), v drugi iz nemščine (42 : 24 : 27), na tretjem mestu stoji francoščina (26 : 16 : 27), na četrtem švedščina (12 : 10 : 9). Na Norveškem se knjigotrštvo ni izboljšalo. — V Italiji se je literarna produktivnost znatno zmanjšala (leta 1915: 11.431, l. 1916: 8611). — V Franciji prinaša statistika sledeče številke: leta 1907. 10.785 knjig, 7648 not, 832 umetniških revij; leta 1909: 13.185 knjig, 7035 not, 58 umetniških revij; leta 1913. 11.460 knjig, 6556 not, 384 umetniških revij; leta 1914. 8968 knjig, 4813 not, 370 umetniških revij; leta 1915. 4274 knjig, 1371 not, 553 umetniških revij; leta 1916. 5062 knjig, 1601 not, 388 umetniških revij. — Podobno razmerje vlada na Angleškem: l. 1906. 6985 knjig, 1618 novih izdaj, skupaj 3603; leta 1913. 9541 novih knjig, 2838 novih izdaj, skupaj 12.379; leta 1914. 8863 novih knjig, 2674 novih izdaj, skupaj 11.537; leta 1915. 8499 knjig, 2166 novih izdaj, skupaj 10.665; leta 1916. 7537 knjig, 1612 novih izdaj, skupaj 9149. — V Združenih državah je bilo leta 1916. za literaturo ugodnejše, kakor leta 1914.; leta 1906. 6724 novih knjig, 415 novih izdaj, skupaj 7139; leta 1910. 11.671 novih knjig, 1799 novih izdaj; leta 1913. 10.607 novih knjig, 1623 novih izdaj, skupaj 12.230; l. 1914. 10.175 novih knjig, 1835 novih izdaj, sk. 12.010; leta 1915. 8349 novih knjig, 1385 novih izdaj skupaj 10.445; leta 1916. 9160 novih knjig, 1285 novih izdaj, skupaj 10.445. — Toda veliko se je v Ameriko uvozilo. Statistika pravi: leta 1902. 5270 del ameriškanskih avtorjev, 1045 iz Anglije, 1579 inozemskih; leta 1906. 5093 del ameriškanskih avtorjev, 1045 iz Anglije, 1072 inozemskih; leta 1910. 9209 del ameriškanskih avtorjev, 3046 iz Anglije, 1215 inozemskih; leta 1913. 9085 del ameriškanskih avtorjev, 2468 iz Anglije, 677 inozemskih; leta 1914. 8563 del ameriškanskih avtorjev, 2852 iz Anglije, 595 inozemskih; leta 1915. 6932 del ameriškanskih avtorjev, 2338 iz Anglije, 464 inozemskih; leta 1916. 8430 del ameriškanskih avtorjev, 1698 iz Anglije, 376 inozemskih.

Razne novice.

r Devetinštirideset milijonov kron
nas stane vsak dan vojska, piše »Prager Tagblatte.« Devetinštirideset milijonov kron! Dasi je banalno, vendar se nam vsiljuje vprašanje: Kaj vse bi se dalo narediti v mirnem času za te grešne denarje? Šole, bolnice, čitalnice ter muzeje bi si lahko postavili. Urejeno bi bilo lahko socialno zavarovanje v nezasišani potrati in v nedosežni popolnosti. Za vsak ubogi milijon državnega proračuna bi se v mirnih časih razpravljalo in pretresalo brez konca in kraja, zdaj pa letijo milijoni in zrak, dva milijona vsako urico! Pa ne samo pri nas, v Nemčiji nič manj, najbrže še več; a pri naših sovražnikih ni ta račun nič manjši. Vse to se grmadi na milijarde in milijarde, ki bodo vse življenje, svako kulturno gibanje in delo obremenjale ne le nam in našim potomcem, ampak tudi otrokom naših otrok. Fantazija je preslaba, da bi si predstavila vse životarenje in vse davke, ki bodo potrebni, da bodo odstranjene te piramide dolgov. — Nemčija je baš te dni razglasila vrsto novih davkov: kapljica na žareče železo. Če se bodo dolgovi na kakšen način odpravljali, bo imel denar zmeraj manjšo vrednost, bo otežkočal življenje vsakega posameznega državljana in sam državni bankrot ne bo nič drugega nego brutalni način obdačenja vseh prebivalcev. A vendar to vprašanje vojnih bremen ni še najbolj žalostna stran vojske. Vojska stane še mnogo več: toplo zdravo človeško kri. Vsako poročilo generalnega štaba je druge vrste račun. Poveljnik računa z človeškim življenjem, prevdaria, ali stavi

odvaga uspeh, kalkulira z izgubami, ki so jih pričakovali, in se vprašuje, če je vrednost boja v razmerju s stroški. Pošilja bataljone in polke v smrti, če zahteva taktičen ali strateški cilj. Včas tudi preplača zmago. Nemci umejo ves čas štediti z moštvom in materialom, ali vendar imajo grozne izgube. Deslej se računa na 7 milijonov človeških žrtev. A vojska se dotika tudi nas v zaledju z lakoto. Na frontah padajo krepki možje in mladeniči, celi naroda, v zaledju pa v istih odstotkih starci, žene in drobna deca. Grozno. Pa še ni videti konca.

r Vezuv pred novim izbruhom. Profesor Mellagra, znani učenjak, je preiskaval nedavno Vezuv in dognal, da se je razširilo ognjenikovo srednje žrelo za 12 do 15 metrov v severni smeri, in sicer vsled izbruhov v decembru 1917. Plamen se dviga iz Vezuva do 40 metrov visoko in bluva zdaj velikanske množine gorečega in žarečega pepela, znamenje, da se pripravljajo v ognjeniku grozne reči.

Najnoveljša norečila.

Cesar in cesarica v bolgarskem glavnem
stanu.

Sofija, 18. Cesar Karel in cesarica Zita sta odpotovala danes v bolgarski glavni stan.

Vzhodno vojno ozemlje se opusti.
Dunaj, 18. maja. Jutrišnja »Wiener
Zeitung« bo prinesla naredbo, po kateri
se vzhodno vojno ozemlje opusti, ostane
pa jugozahodno. .

Mir z nepremagano Nemčijo nemogoč.

Dunaj, 18. maja. (K. u.) Bivši predsednik Združenih držav Taaf je izjavil v govoru ob priliki otvoritve kongresa »Liga za izsiljenje miru«, da je mir z nepremagano Nemčijo nemož.

Ljubljanska avtovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 17. maja 1918 je poročati, da razdeli mestna aprovizacija prihodnji teden na izkaznice za moko po četrtr kilograma mlevskih izdelkov. — Razdele se zadnji ostanki ješprenja, kaše, pšeničnega zdroba in ajdove moke. Zadnjič je bilo razglašeno, da bo aprovizacija mogoče prenehala s peko kruha vsled slabe kakovosti krušne moke. Za enkrat ostane še vse pri starem, ker so peki izjavili da lahko peko kruh iz mešanice 90 odstotkov koruzne moke in 10 odstotkov ukrajinske moke. Kruh je zelo slab in dobiva mestna aprovizacija številne pritožbe občinstva. Pomoči za enkrat ni nobene, ker iz razpoložljive krušne moke absolutno ni mogoče speči boljši kruh. — Dovozi moke so tudi zelo neredni in mestna aprovizacija nima za jutrajsnjo razdelitev pekom nič koruzne moke na razpolago. Če do jutri ne dobi aprovizacija koruzne moke, mora pekom razdeliti večje množine ukrajinske moke in bo o praznikih boljši kruh, seveda gre trenutna boljša kakovost kruha potem na račun poznejših pek kruha, ko bo zopet ukrajinske moke zmanjkovalo, ker se jo je sedaj porabilo čez predpisano mero. — Aprovizacija ima še vedno večje množine lešnikovega olja na razpolago. Prodajala ga bo prihodnji teden po 45 kron liter v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Olje je zelo izdatno in dobe kakovosti. Dobi ga lahko vsakdo.

a Nakazilo moke trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka oziroma blago, ki se bode oddajalo namesto moke, v torek, dne 21. maja, popoldne ob 3, uri popoldne v mestni posvetovalnici.

rispevajte za sklad S. L. S.

a Mestna aprovizacija bo izdelke iz prekaževalnice Kranjskega deželnege mesta za dobavo klavne živine razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: V torek, dne 21. maja: od 8. do 10. ure št. 3201 do 3300, od 10. do 12. ure št. 3300 do 3400, od 3. do 5. ure št. 3400 do 3500, od 5. do 6. ure št. 3500 do 3600. — V sredo, dne 22. maja: od 8. do 10. ure št. 3600 do 3700, od 10. do 12. ure št. 3700 do 3800, od 3. do 5. ure št. 3800 do 3900, od 5. do 6. ure št. 3900 do 4000. — V četrtek, dne 23. maja: od 8. do 10. ure št. 4000 do 4100, od 10. do 12. ure št. 4100 do 4200, od 3. do 5. ure št. 4200 do 4300, od 5. do 6. ure št. 4300 do 4400. — Vsaka oseba dobi četrt kg. Cene se poizvedo v prodajalni.

a Mast za železničarje državne železnice, ki imajo izkaznice ubožne akcije. Železničarji državne železnice, ki imajo izkaznice ubožne akcije in ki pri zadnji razdelitvi niso dobili zabele, prejmejo mast pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek, dne 21. t. m. in v sredo, dne 22. t. m. Vsaka stranka dobi za vsako osebo četrt kg čiste masti. Določen je tale red in te cene: Stranke z zelenimi izkaznicami A dobe mast v torek, dne 21. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne po 5 K kg. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo mast v torek, dne 21. t. m. od 9. do 11. ure dopoldne po 10 K kg, stranke z rumenimi izkaznicami C istega dne popoldne od 3. do 5. ure popoldne po 10 K kg. — Stranke z rumenimi izkaznicami D in izkaznicami uradnih skupin pridejo na vrsto v sredo, dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure in bodo plačale kg po 16 K. S seboj je treba prinesiti železniške legitimacije, brez katerih ne bo nihče prejel masti.

a Mast za nastavljenice južne železnice. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala dotičnim nastavljenicem južne železnice, ki pri zadnji razdelitvi niso dobili masti, zabelo koncem prihodnjega tedna. Natančnejši razdelilni načrt se pravočasno objavi v časopisih.

a Sladkor in kavina primes za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije, zaznamovane s črko D ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v torek, dne 21. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Stranke z rumenimi izkaznicami B od 8. do 9. ure dopoldne, stranke z rumenimi izkaznicami C od 9. do 10. ure dopoldne št. 1 do 200, od 10. do 11. ure št. 201 do 400, od 11. do 12. ure št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi pol litra kristalnega sladkorja in četrt kg kavnine primesi, kar stane skupaj 1 K. Za sladkor prinesite s seboj dovolj velike lonce.

a Sladkor in kavina primes za Moste. Občani most, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v torek, dne 21. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Stranke z rumenimi izkaznicami B od 2. do 3. ure št. 101 do 200, od 3. do 4. ure št. 201 do konca. — Stranke z rumenimi izkaznicami C od 3. do 4. ure št. 1 do 100, od 4. do 5. ure št. 101 do 200, od 5. do 6. ure št. 201 do 300, od 6. do 7. ure št. 301 do 400, od 7. do 8. ure št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi pol litra kristalnega sladkorja in četrt kg kavnine primesi, kar stane skupaj 1 K. Za sladkor prinesite s seboj dovolj velike lonce.

Izgubljeni in najdeni.

Našel se je dežnik v Pražakovi ulici. Dobi se na Dunajski cesti št. 52, pri sv. Krištofu.

Pri številnih težkočah ženskega spola, posebno tedaj, ko sodelujejo raztopilni pojavi v jedilnem kanalu, doseže naravna »Franz Josefa« grenčica izdatno odvajanje, urejeno prebavo in zboljšanje teka, kar je pogosto v zvezi z nenadnim zboljšanjem splošnega počutja.

Mladenec, 26 let star, vojaščinu popolnoma prost, ekonom in trgovca s 50.000 K prihranka, se želi v svrhu ustanovitve lastnega doma seznaniti z zavedno Slovenko, kmetijsko ali trgovsko vsaj nekoliko izobrazeno, v starosti do 24 let. Gospodine s primernim večjim posestvom ali trgovino imajo prednost. Resne ponudbe s sliko se uljudno prosijo na upravo »Slovenca« pod »E. K. 1698« do 31. maja t. l. Tajnost častna zadeva.

Elektro-tehnika

k Diesljevemu motorju sprejme večje podjetje na Kranjskem. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na upravo lista pod šifro H. U.

Izurjena **blagajničarka** se sprejme pri SCHNEIDER & VEROVSEK, LJUBLJANA.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Fellerjeve želodec krepeče, mlo odvajajoče — barbara kroglice z. z. z.

„Elsa-Pillen“

odpravijo zaprtje.

6 skatlic franko 7 K 37 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzjini trg št. 134 (Hrvaško). — Čez 100.000 zahvalnih pisem. II. a.

ANDREJ ADAMIČ, knjigovodja

ANI ADAMIČ roj. BERGANČ,

poročena.

Dobropolje-Skojka Loka, 20. maja 1918.

1688 Sprejme se dobro izurjen

mizarški pomočnik

proti plačilu, s hrano, event. tudi stanovanjem. Invalid ni izključen.

Andrej Kregar, mizar, št. Vid nad Ljubljano.

Razna živila

dam za manufakturno blago in za mlade pujske. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1686.

Kupim

malo kmetijo

v bližini mesta in cerkve. Želi se polje na ravnam ob hiši. Cena okoli 12—15 tisoč kron. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod »Kmetija«, 1691

Kupi se

kosilni stroj

za enega konja. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1675.

EKONOM

vojaščinu prost, išče službe kot oskrbnik ali kaj podobnega. Ima več strokovnih šol in večletno prakso. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod »Oskrbnik 1680«.

Prodajalica

izurjena v trgovini mešanega blaga, katera ima tudi veselje do nakupovanja deželnih pridelkov, in

Trgowski učenec

sin poštenih kmetijskih staršev, vsaj 14 let star, se sprejmeta pri trdku VINKO ŠERAK v Trebnjem.

KOZA

enoletna, sanške pasme, bela, brez rogov, se proda, Slomškova ulica 6, I. nadstropje, Ljubljana.

Registrirna blagajna

skoro nova, jako dobro ohranjena, se proda ali pa zamenja za živila. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1694.

Okoli 25.000 **solatnih sadik** dalje večja množina **konjskega gnoja** se odda. Več se izve v Ljubljani, Martinova cesta, gostilna Banko. 1701

Večja množina **sadnega kisa** je naprodaj. — Kje, pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod št. 1697.

Kot **učenka** želi vstopiti 15 let stara deklica z dežele, najraje kam na deželo. — Iz prijaznosti posreduje Terezija Jeke, Ljubljana, Dunajska cesta 25.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu javljam, da sem se s svojo gostilniško obrtjo iz Sv. Jakoba trga preselila

na **Krakovski nasip št. 18.**

Zahvaljujem se vsem svojim p. t. gostom za obisk in se priporočam v nadalje. Točim pristno belokranjsko vino in pikerčana. Dobi se tudi vedno kaj prigrizka. — Cene zmerne. 1699

MARIJA ZUPAN

gostilničarka, Ljubljana, Krakovski nasip 18.

Kolo

dobro ohranjeno, se proda. Vpraša naj se v gostilni »Novi svet«, I. nadstropje, pri gospej Mariji Pavlin. 1705

Stanovanje

išče mirna stranka z enim otrokom. Soba s kuhinjo in druge pritlikline za avgust ali tudi takoj. Kdor mi isto preskrbi, dobi 50 kron ali pa živila za nagrado. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod »živila 1689«.

Sprejme se takoj

čevljarški pomočnik

zmožen vseh čevljarških izdelkov. Hrana in stanovanje v hiši. — Plača po dogovoru. — Maks Pečnik, čevljarški mojster in posestnik, Srednje Gameljne nad Ljubljano. 1700

Sprejme se takoj

deklica

iz poštene rodbine za domača dela. Prednost ima ona, katera zna klekljati. — Fani Novak, knjigar-jeva soproga, Pazin, Istra. 1696

Vsakovrstne **SLAMNIKE**, slamnate torbice (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (solne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688 **FRAN CERAR**, tovarna slamniov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

GORICA F. BATJEL LJUBLJANA Stalna ul. 2-4 Stari trg št. 28

TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA.

Motika in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, ŠIVALNI in PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Proda se 3000

CIPRES

Thuja occidentalis, visokih 1 do poldrugi meter, za grobove in ograje.

ANTON LAP, vrtnar, KAMNIK.

Tvrda WANER, krznarstvo Ljubljana

Naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da se letošnjo jesen ne bode prevzemala kožu-hovina v popravilo; torej prosim, da se mi izroči popravilo čez poletje.

KOŽUHOVINA SE SPREJEMA ČEZ POLETJE V SHRAMBO. 1545

98% žveplo

(žvepleni prah) se odda v večjih množinah. Ponudbe pod »Žveplo št. 1612« na upravo lista.

Vrtna delavka

se sprejmejo na Stedryevem vrtu. — Vpraša se v LJUBLJANI, NUNSKA ULICA št. 3.

stanovanje

za stranko brez otrok z 2 ali 3 sobami v sredini mesta. Kot nagrada se dobi v jeseni nekaj živeža. Ponudbe pod »TRGOVEC 1606« na upravnistvo »SLOVENCA«.

Rabim zanesljivega, treznega

hlapca za konje

proti dobri plači in hrani. Isti mora biti vajen vožnje iz gozda. — FRANC RAVNIKAR, oblast. skušeni mestni tesarski mojster, Ljubljana, Linhartova ulica št. 25.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Sprejmeta se takoj

2 kuhinjski pomivalni za restoracijo

Naslov pove uprava lista pod št. 1654.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrti, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Odda se v najem gostilna pri „Križu“

(prej pri Ferlincu) s 1. novembrom t. l.

Več se poizve pri Ivanu Perdanu, Ljubljana.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

Dobiva se v vsaki prodajalni!

Mizarški pomočnik

za izdelavo pohištva se takoj sprejme. Stanovanje, hrana oskrbljena. M. Gogala, mizar na Bledu.

Posrežkinja

se išče za par jutranjih ur. Naslov pove uprava »SLOVENCA« pod št. 1661.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno »Skaboform« rujava mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4—porcija za rodbino K 11—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520 Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Sladkorne izdelke

kakor karamele, turški med itd. na debelo in drobno priporoča 1637

E. KAUČIČ

Ljubljana, Florijanska ulica št. 17.

Ročni mlin za žito!

K 120—. Razpošilja z Dunaja proti predplačilu nje-ska glavno zastopstvo MAX BONNEL, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.

VUCKOVICEVA ! POZOR! VUCKOVICEVA

„Kubakao“ nadomestilo „MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug

„MILKA“ Kristal vahilin-sladkor

„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprika, cimet čisti gar., piment, klinčki, janež, kocke za juho in golaž, ruski čaji, mlo za brijenje, toaletno mlo, keksi in vsa druga kolonialna roba dobi se edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani trdku

Gjorgje Vučković

Prva zagrebska importna in eksportna agenturno komisijonalna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvodov s skladiščem na debelo

—: ZAGREB, Nikolićeva 9. —

Zahtevajte cenike! 1596 Dokler je zaloga:

Katoliška tiskarna v Ljubljani.